धर्मकीर्ति

धर्मकीर्ति

The Dharmakirti

द्रोण ब्राह्मण भगवान् बुद्धको अस्थिधातु बाँडफाँड गर्दै

वर्षः ४२, अङ्कः १०

बु.सं. २५६८, मिला पुन्हिः

धर्मकीर्ति विहारय् प्रव्रजित गुरुमांपिसं न्हिच्छियंकं अभिधर्म पाठ

धम्मसङ्गणी पाठ यानाबिज्यास्य श्रद्धेय प्रव्रजित गुरुमांपिं
अनुपमा, सुमना, अनुष्मा

विभङ्ग पाठ यानाबिज्यास्य श्रद्धेय प्रव्रजित गुरुमांपिं
करुणावती, ध्यानवती

धातुकथा पाठ यानाबिज्यास्य श्रद्धेय प्रव्रजित गुरुमांपिं
दानवती, त्यागवती, सुनन्दावती

पुग्गलपञ्ञति पाठ यानाबिज्यास्य श्रद्धेय प्रव्रजित गुरुमांपिं
जवनवती, शुभवती, अमता

कथावत्थु पाठ यानाबिज्यास्य श्रद्धेय प्रव्रजित गुरुमांपिं
वीर्यपारमी, गौतमी, श्रद्धागौतमी

यमक पाठ यानाबिज्यास्य श्रद्धेय प्रव्रजित गुरुमांपिं
वीर्यवती, सुमना, श्रद्धाचारी

पट्ठान पाठ यानाबिज्यास्य श्रद्धेय प्रव्रजित गुरुमांपिं
पञ्ञावती, श्रद्धावती व इन्दावती

अभिधर्म पाठ श्रवण यानाबिज्यास्य
उपासक उपासिकापिं

प्रकाशक र विशेष सल्लाहकार

भिक्षुणी धम्मवती

फोन: ५३५९४६६

सम्पादक

भिक्षुणी वीर्यवती

फोन: ९८४१५३४१०९

सम्पादन सहयोगी

भिक्षुणी शुभवती

फोन: ९८४१३२९००५

व्यवस्थापकहरू

ध्रुवरत्न स्थापित

फोन: ९८४१२६३३५५

इन्द्रमान महर्जन

फोन: ९८४१४३४५७२

कार्यालय

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रीघ: नघ:टोल

पोष्ट बक्स नं. ४९९२, काठमाडौं

फोन: ५३५९४६६

email: gurumawiryawati@gmail.com

subhawati26@gmail.com

बुद्ध सम्बत् २५६८

नेपाल सम्बत् ११४५

इस्वी सम्बत् २०२५

बिक्रम सम्बत् २०८१

विशेष सदस्य	रु.	२०००/- वा सो भन्दा बढी
वार्षिक	रु.	१००/-
यस अङ्कको	रु.	१०/-

धर्मकीर्ति

(बौद्ध मासिक)

THE DHARMAKIRTI

A Buddhist Monthly

13th JAN 2025

वर्ष- ४२	अङ्क- १०	मिला पुन्हि	पौष २०८१

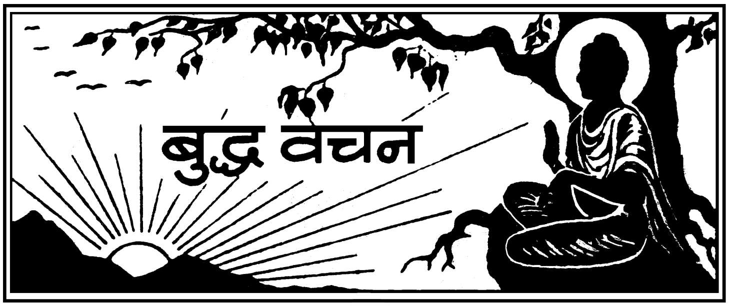

ते तादिसे पूजयतो - निब्बुत अकुतोभये।
न सक्का पुञ्ञं सङ्खातुं - इमे'त्तमिति' केनचि॥

सांसारिक प्रपञ्चं छुटे ज्वी धुंकूपिं शोक, भयं तरे ज्वी धुंकूपिं, पूजनीय बुद्ध श्रावकपिनि पूजा या उजापिं गुणीपिं, निर्वाण-पद प्राप्त याय् धुंकूपिं, छुकीसनं भय मदुपिन्त पूजा याय्गुया पुण्य फल 'थुलिका' धकाः सुनानं बयान याय् फुगु मखु।

सांसारिक प्रपञ्चबाट मुक्त भइसकेका, शोक र भय रहित गइसकेका तथा निर्वाण पाइसकेका, कुनै कुरामा भय नहुने पूजनिय बुद्ध व श्रावकहरूलाई पूजा सत्कार गर्नाले जुन पुण्य मिल्छ, त्यस पुण्यको फल 'यति, उति' भनी कसैले आँक्न सक्दैन।

He who pays homage to those who deserve homage, whether the Awakened (Buddhas) or their disciples, those who have overcome the lost of evils and crossed the flood of sorrow - he who pays homage to such as have found deliverance and known no fear, his merit can never be measured by anyone.

विषय-सूचि

क्र.सं.	शिर्षक		पृष्ठ
१)	बुद्ध वचन	–	१
२)	आवरण चित्र परिचय	– स.ना.गो., अनु. वीर्यवती	२
३)	सम्पादकीय- अनित्य यो संसार	–	३
४)	तृष्णा वर्ग	– सत्यमोहन जोशी	४
५)	पट्ठान एक चिनारी	– अग्गञाणी गुरुमां	५
६)	बौद्ध-ऋषि महाप्रज्ञा-५	– रत्नसुन्दर शाक्य	८
७)	विपश्यना ध्यान गरौं	– विद्याकुमारी बज्राचार्य	९
८)	असाधारण जुइवं ज्ञानं जाइमखु	– सुनिता मानन्धर	१०
९)	अनित्य म्हसिइके	– नातिकाजी महर्जन	११
१०)	Purity of Mind	– Sayadaw U Jatila	१३
११)	Sakyadhita Nepal Activities 2021-2024	– Meena Tuladhar	१६
१२)	ज्ञानी ज्वी योसा	– अमृतमान शाक्य	२०
१३)	धर्मकीर्ति समाचार	–	२०

आवरण चित्र परिचय

तथागतको पार्थिव शरीर

✍ आचार्य सत्यनारायण गोयन्का
भावअनुवादः वीर्यवती

बैशाख पूर्णिमाको उदास चाँदनी रात। यो रात पूरा हुँदा हुँदै तथागत जीवनको ८० वर्ष पूरा भई महापरिनिर्वाण हुनेछ। यति सोची भिक्षु आनन्दको मनमा एउटा प्रश्न उठ्यो। उक्त प्रश्न सोध्नको लागि उहाँले उक्त समयको गहन नीरवता भंग गर्नुहुँदै तथागतसँग सोध्नु भयो–

"भन्ते भगवान् ! तपाईंको निष्प्राण भइसकेको भौतिक शरीरलाई हामीले कसरी सम्मान गर्नुपर्ला ?"

भगवान् बुद्धले मुस्कुराउनुहुँदै भन्नुभयो– "आनन्द, तिमी यस शरीरको बारेमा निश्चिन्त रहनु। तिमी संसारको परम सत्य उपलब्धिको लागि ध्यान भावनामा अभ्यास गरिरहनु।"

"दाह-क्रिया पश्चात् जति देह धातु बचिन्छ, तिनीहरूमा देशका शासकहरू नगरको चारदोबाटोमा स्तुप बनाउने छ। त्यहाँ श्रद्धालु गृहस्थहरू भक्तिभावपूर्वक पूजा-अर्चना गर्छन् र पुण्यलाभी हुन्छन्। आफ्नो चित्त प्रसन्नताले भरी आफ्नो लोक परलोक सुधार्नेछन्।"

भगवान् बुद्धले बताउनु भयो– "सम्यक् सम्बुद्ध, प्रत्येक बुद्ध, क्षीणाश्रव अरहन्त र चक्रवर्ती सम्राटको अस्थि अवशेषहरूमा पूजा-अर्चनाको लागि भव्य स्तुपहरू निर्माण गर्नेछ।

बैशाख पूर्णिमाको रात पूरा हुँदा हुँदै अनगिन्ति जन्मको भव-भ्रमण गर्नुहुँदै उहाँको यो अन्तिम जीवन पूरा भयो। भौतिक शरीर जीवन शून्य भयो।

भिक्षु महाकाश्यप पुग्नु भएपछि भगवान् बुद्धको भौतिक शरीरको दाह क्रिया गरियो। तदनन्तर चिता शीतल गरी जुन अस्थि- अवशेष प्राप्त भयो यसलाई आफ्नो गणतन्त्रको राजधानीमा एक भव्य स्तुप बनाई यसमा प्रतिष्ठापित गर्नको लागि मल्लहरूले आफ्नो अधिकारमा लिए।

तर मगधको शक्तिशाली सम्राट अजातशत्रुले जब यो खबर सुने तब उसले आफ्ना सैन्यबललाई साथ लिई

(क्रमशः पेज १२ मा हेर्नुहोला)

▪ सम्पादकीय ▪

अनित्य यो संसार

जरा धम्मोम्हि जरं अनतीतोति
ब्याधि धम्मोम्हि मरण धम्मोम्हि
मरणं अननीतोति, अभिण्हं पच्चवेक्खितब्बं
इत्थि वा पुरिसेनवा गहट्ठेन वा पब्बजितेन वा

अर्थात्- संसारमा जन्मेका जो कोही व्यक्तिले पनि बूढो हुनुपर्ने, रोगी (बिरामी) हुनुपर्ने र मृत्यु हुनुपर्ने प्राकृतिक नियमलाई स्वीकार्न बाध्य छ । प्राकृतिक नियमको अगाडि कसैको केही लाग्दैन । गृहस्थ महिला एवं पुरुषले मात्र होइन प्रव्रजित व्यक्तिहरू समेत सबैले यस नियमलाई दिनहुँ सम्झन उत्तम हुनेछ ।

त्यसैले भगवान् बुद्ध भन्नुहुन्छ–

परिजिण्णमिदं रूपं रोग निड्ढं पभङ्गुरं
भिज्जति पूतिसन्देहो मरणन्तंहि जीवितं

अर्थात्- जीर्ण भएर जाने यो शरीर, रोगको घर भइरहेको यो शरीर, कुहिएर भग्न भएर जाने यो शरीर, बाँचिरहेका सबैले एकदिन मरण पछि अन्त्य हुनुपर्ने । माथि उल्लेखित बुद्ध वचनले हामीलाई सदा सजग बन्न र बेहोशी नहुनको लागि सन्देश दिइरहेको छ ।

हामी अस्थीर र अनित्य भएको कारणले जति जति उमेर ढल्किँदै जान्छ, शरीरका हरेक अंग-प्रत्यंग कमजोर भई लौरो टेक्नुपर्ने अवस्था आइपर्छ । आँखाले देख्न सक्ने शक्ति गुमाउँदै जान्छ । कानले सुन्ने शक्ति गुमाउन पुग्छ । खुट्टा लुलो र कमजोर भएर जान्छ । दाँत झर्दै जान्छ भने आफ्नो शरीरको रहर लाग्दो कालो, बाक्लो र चम्किलो केश फुल्दै सेतो र फुस्रो हुँदै झर्न थाल्छ । हृष्ट-पुष्ट अनुहारको छाला चाउरी पर्दै जान्छ । त्यति मात्र होइन कतिपय मानिसहरूले आफ्नो स्मरण शक्ति समेत गुमाई सुद्धि बुद्धि हराउँदै असाधारण व्यवहार प्रकट गर्नपुगिरहेका हुन्छन् । यस्तो दयनिय अवस्थामा पुगिसकेका बृद्ध-बृद्धाहरूलाई आफ्नै सन्ताले समेत हेलाँको दृष्टिले हेर्ने गरेका घटनाहरू हामीले देख्न र सुन्न परिरहेको छ । अनन्त गुणले सम्पन्न आफ्ना बृद्ध-बृद्धा बुबा आमालाई बोझ ठानी बृद्धाश्रममा सुम्पेर सन्तोषको श्वास फेर्ने गरेका सन्तानहरूलाई पनि हामीले देखिरहेका छौं । समाजमा आइरहेका यस्ता विकृतीहरूले भनिरहेको छ–

“धेरैजसो मानिसले अनित्यरूपी प्रकृतिको नियमले आफूलाई जकडिरहेको महशूस गर्न सकिरहेका छैनन् ।”

आफू पनि एकदिन यसरी नै जर्जर अवस्थामा पुग्नेछ, सबैबाट अपहेलित र उपेक्षित बन्नुपर्ने अवस्था आउनेछ भन्ने कुरालाई बिर्सिरहेको देखिन्छ ।

यस जीवनमा हामीले कतिपय रोगको पनि सामना गर्न परिरहेको हुन्छ । सम्पत्ति र परिवारले सम्पन्न भइरहे पनि रोगले सताउने अवस्थामा भौतिक सुख र विलासी जीवन नर्कतुल्य हुन पुग्छ । यस्तो अवस्थामा बिरामी आफैलाई मात्र होइन परिवारलाई समेत दुःख हुनथाल्छ । यस्तो दुःखद् समस्या कसैलाई मन पर्दैन । तर आफूले चाहे जस्तो हुन सक्दैन ।

यस संसारमा अरू सबै अनिश्चित भए पनि मृत्यु हुनुपर्ने निश्चित छ । लाखौंको श्री सम्पत्ति भए पनि एकदिन त्यसलाई छोडेर जानै पर्छ । कुनबेला मरण अवस्था आउँछ, भोग सिद्धिन्छ, कसैलाई थाहा हुँदैन । यो हाम्रो बसमा छैन । बलिरहेको एउटा दीयो कुनबेला निभ्छ के थाहा ? एकचोटी हावाको झोंका आएर पनि निभ्न सक्छ, दीयोमा रहेको घ्यू एवं लट्टा सकिएर पनि निभ्न सक्छ ।

यही तरिकाले हामी पनि अचानक कुनै दुर्घटनामा परेर पनि मर्न सक्छौं । हामीले सञ्चय गरिराखेको आयु र कर्म सिद्धिएर पनि मर्न सक्छौं । हाम्रो जीवनको कुनै ठेगाना छैन । त्यसैले हामीले यस छोटो जीवनमा बेकारको अहंकार, लोभ लालचपूर्ण एवं जालसाजीपूर्ण कार्य गरी धन कमाउने बानी व्यवहार त्यागी एक इमान्दार, कर्तव्यपरायण, निष्कपट एवं निर्दोषपूर्ण जीवन बिताउन र यस दुर्लभ मनुष्य जीवन सार्थक बनाउन भगवान् बुद्धले दिनुभएको सल्लाहलाई गहिरिएर बुझ्न अत्यावश्यक छ । यसलाई आ-आफ्नो जीवनमा अभ्यास गरी भाग्यमानी बन्नुपरेको छ ।

भवतु सब्ब मंगलम् ।

धम्मपद

तृष्णा वर्ग

भावानुवाद : **सत्यमोहन जोशी**

प्रमादी व्यक्तिया तृष्णा मालुवा सरि बृद्धि ज्वी ।
वने च्वनीम्ह माकःथें जुया उयागु जन्म फ्वी ॥१॥

विषालु जन्म काज्वीम्ह तृष्णां स्वैत ज्वनी कया ।
वीरण धैगु घाँञ्चोथें शोकया बृद्धि ज्वी उया ॥२॥

तर दुर्जय थो तृष्णायात बुकी सुनां मनं ।
कुतुं वनी उया शोक जलथें पद्मया हलं ॥३॥

वया थन हनं जिं धाय्– "ज्वीमा छिमि सुमङ्गल !
तृष्णाया हा लिना वांछ्व उशीरथें व वीरण !" ॥४॥

ल्यें मदं हा चुली व्ह्थें त्वाहाल्हासां उखे थुखे ।
तृष्णाया हा मल्यू तल्ले दुःखनं दैच्वनी उखे ॥५॥

स्वैतजा स्वीखुगु श्रोतं मनोच्छा जूगुली यनी ।
रागाश्रितगु संकल्प. वैत च्वीका सधां यनी ॥६॥

तृष्णां स्रोत प्यखें बाः वो, वनेत लँपु पँ गुखिं ।
खंका तृष्णा लताया हा चाना छ्व ज्ञानया चुपिं ॥७॥

तृष्णाया खुसि ज्वी स्नीग्घ आनन्द सुखदायक ।
स्रोतेलापिनि ज्वी जन्म, मृत्यु, दुःख भयानक ॥८॥

खोरे लाम्ह खराचाथें तृष्णा पीडित व्यक्ति ज्वी ।
संयोजने हनं लीन ताःकालं दुःख कष्ट सी ॥९॥

तृष्णा ल्यूल्यू जुया च्वोंपि खराचा सरि बन्धने ।
ज्वी, अकें भिक्षुपिं ! तोती तृष्णा वैराग्यया पथे ॥१०॥

निर्वाणार्थी जुया, तोता छैं जङ्गल समानगु ।
छैंतुं बास हनं यासा बन्धनं मुक्त ज्वी मखु ॥
अर्थात् तृष्णां जुया मुक्त हानं तृष्णा सुनां ज्वनी ।
बन्धनं मुक्त ज्वी धुंका बन्धने वोंम्ह तुल्य ज्वी ॥११॥

धीरं धाई–"खिपः नँ सिँयात नकलि बन्धन ।
धन पुत्र तथा स्त्रीहे बरू सकलि बन्धन ॥१२॥

पतनोन्मुख दस्त्याज्य शिथिल जूगु बन्धन ।
तोथुला अफ्न तोताली काम सुख अनेकन ॥
अनुरक्ति जुया ज्ञानं, सीका मनं नित ।
प्रव्रजित जुया च्वनी मुमुक्ष धीर पण्डित ॥१३॥

रागे रत्त जुयाचोंम्ह तृष्णा स्रोते कुतुं वनी ।
थगु जाल दुनेथःहे तक्यंम्ह माकचा सरी !
धीरजनं थुकीयात त्वाल्हाना चट्ट छ्वै मनं ।
प्रव्रजित जुया कार्य दुः.ख तोता छसीकथं ॥१४॥

संसार पार जू, तोता संबन्ध स्वंगु कालया ।
सर्वत्र मुक्त जूपिन्त दैमखु जन्म मृत्युजा ! ॥१५॥

वितर्क दै सुया चित्ते, राग दै अफ्न भ्रान्ति दै ।
तृष्णा बृद्धि जुया वैत अथेंहे बन्धनादि दै ! ॥१६॥

संकल्प व विकल्पादि शान्त याय्गुलि रत्तम्ह ।
अशुभगु सधां स्वैम्ह जागरूक जुया नित ॥
जन्म – मुक्त जुया चोंम्ह दूरदर्शीम्ह पण्डितं ।
त्वाल्हाना नष्ट याना छ्वै मार बन्धन कैखतं ॥१७॥

मल तृष्णा तथा त्रास शल्य रहित ज्वी सुया ।
सुया फ्वी अफ्न कर्तब्य,अन्तिम जन्म ज्वी उया ॥१८॥

सुया मदु गनं छुं हेतृष्णा, संसार-बन्धन ।
सुनां स्यू काव्य भाषा व व्याकरणीय लक्षण ॥
थुजोम्ह व्यक्ति ज्वी लोके निश्चयनं निरन्तर ।
"अन्तिम जन्म धारीम्ह महाप्रज्ञा महानर !" ॥१९॥

सकसितं बुका त्याका, फुकं सीका च्वना थन ।
स्वंगुलि धर्मया पाखें अलिप्तम्ह जुया थन ॥
सर्व त्यागी जुया तृष्णा तोता, विमुक्त ज्वी धुन ।
प्राप्त याना स्वयं ज्ञान, स्वैत गुरु क्यने थन ? ॥२०॥

धर्मदान महादा ! धर्मरस महारस !
धर्म प्रेम महा प्रेम ! तृष्णा क्षय महा क्षय ! ॥२१॥

दुर्बुद्धि व्यक्तिया नाश भोगं याई सधां थन ।
पार ज्वीगु विचा छुं हे मयासा यदि वं अन ॥
मभिंगु भोगया तृष्णां दुर्बुद्धिया हनं स्यनी ।
थःत थःमं सधां नष्ट याईम्ह व्यक्तिया सरी ॥२२॥

बुँयागु दोष घाँञ्हे खः मनूया दोष राग खः ।
राग रहित जूपिन्त बीगु दानादि श्रेष्ठ खः ॥२३॥

बुँयागु दोष घाँञ्थेंतु मनूया दोष द्वेष खः ।
द्वेष रहित जपिन्त बीगु दानादि श्रेष्ठ खः ॥२४॥

बुँयागु दोष घाँञ्थेंतु मनूया दोष मोह खः ।
मोह रहित जूपिन्त बीगु दानादि श्रेष्ठ खः ॥२५॥

बुँयागु दोष घाँञ्थेंतुं इच्छा खः दोष व्यक्तिया ।
इच्छा रहित जूपिन्त दान याय् भिं फुकं स्वया ! ॥२६॥

■

पट्ठान एक चिनारी

✍ अग्गञाणी गुरुमां 'धम्माचरिय'

बुद्धत्त्व प्राप्तिपछि भगवान् बुद्धबाट महापरिनिर्वाण नहोउन्जेल ४५ वर्षसम्म बहुजनको हित र सुखको लागि ठाउँ-ठाउँमा देशना भएका उपदेशहरूलाई विनयपिटक, सूत्रपिटक र अभिधर्म पिटक गरी तीनवटा पिटकमा विभाजन गरी संग्रह गरिएका छन् । यी तीनवटा पिटकलाई नै तिपिटक (त्रिपिटक) भनिन्छ । विनयपिटकमा मानव जीवनलाई व्यवस्थित पार्नको लागि प्रज्ञप्त गरिएका गर्नुहुने र नहुने नियमहरू संग्रहित छन् । सूत्रपिटकमा व्यावहारिक जीवन सुखमय बनाउनको लागि देशना गर्नुभएका उपदेशहरू संग्रहित छन् । अभिधर्मपिटकमा जीवन र जगतको यथार्थ सत्य (वास्तविक सत्य) अवबोधका लागि देशना गर्नुभएका उपदेशहरू संग्रहित छन् ।

त्रिपिटकमा अभिधर्मको आफ्नो विशिष्ट स्थान छ । '**अभिधम्म**' अभि र धम्म दुई शब्द मिली बनेको छ । "**अभि अतिरेको धम्मो अभिधम्मो**" र "**अभि विसेसो धम्मो अभिधम्मो**" भन्ने विग्रह अनुसार अभिधर्म सूत्रन्त धर्मभन्दा अतिरेक (अतिरिक्त) र विशिष्ट भएकोले अभिधर्म भनिएको हो । अभिधर्म देशनालाई भगवान् बुद्धको महापरिनिर्वाणपछि प्रथम संगायन गर्ने संगीतिकारहरूले यसरी विभाजन गरी देखाएका छन्– पिटकको रूपमा अभिधर्मपिटक, निकायका रूपमा खुद्दकनिकाय, अङ्गको रूपमा वेय्याकरण, धर्मस्कन्धको रूपमा ४२००० धर्मस्कन्ध र ग्रन्थको रूपमा १) धम्मसङ्गणी (धर्मसङ्गणी) २) विभङ्ग ३) धातुकथा ४) पुग्गलपञ्ञति (पुद्गलप्रज्ञप्ति) ५) कथावत्थु (कथावस्तु) ६) यमक ७) पट्ठान गरी ७ वटा ग्रन्थ । अभिधर्मपिटकका सातवटा ग्रन्थमध्ये पट्ठान सबभन्दा ठूलो र अन्तिम, गम्भीर एवं विशाल ग्रन्थ रत्न हो ।

- पट्ठानको अध्ययन, चिन्तन, मनन र अभ्यास राम्ररी गरेको खण्डमा कारण कार्य जुटेर मात्र नामरूप धर्महरू उत्पत्ति हुने कुरालाई बुझिने हुनाले प्रकटरूपमा उत्पन्न भइरहेको नामरूप धर्मलाई आत्म, सत्व, पुद्गल, जीवनको रूपमा लिइने आत्मदृष्टि वा सत्कायदृष्टि हट्नेछ । सम्वन्धित कारणले गर्दा सम्वन्धित फल हुने कुरा बुझिने हुँदा सत्व तथा लोकलाई ईश्वरले सृष्टि गरेको इत्यादि भन्ने जस्तो नमिल्दो कारणलाई कारणको रूपमा लिइने विषमहेतुकदृष्टि हट्नेछ ।

भगवान् बुद्धले बुद्धत्व प्राप्ति पश्चात् चौथो सप्ताह रत्नाघर चैत्यमा सातदिन सातरातसम्म अभिधर्मका सात प्रकरणहरू क्रमशः प्रत्यवेक्षण (विचार) गर्नुभएको थियो । छैठौं प्रकरण यमकसम्म विचार गर्दा विशेष अद्भूत घटना केही भएको थिएन तर अन्तिम प्रकरण पट्ठान प्रत्यवेक्षण गर्दा उहाँको शरीरबाट नीलो, पहेँलो, रातो, सेतो, कलेजी र प्रभास्वर (उज्यालो) गरी ६ वर्ण रश्मि निस्केको थियो । सम्पूर्ण ज्ञेय्य (जान्नुबुझ्नु पर्ने) धर्मलाई जान्न र बुझ्न सक्ने सर्वज्ञता ज्ञानले शूक्ष्म, प्रणीत, गम्भीर भएर परिमाणरहित विशाल अनन्त नय पट्ठानलाई आरम्मण गर्ने मौका पाइएकोले उहाँको मन अति प्रसन्न प्रफुल्लित भएको थियो । जसले गर्दा उहाँको रगत, वस्तुरूप, छालाको वर्ण स्वच्छ भई चित्रको कारणले उत्पन्न भएका वर्ण रश्मि उहाँको शरीरको ८० हात घेरासम्म फैलेर निश्चल भएको थियो । *(- धम्मसङ्गणी अट्ठकथा, पृ. १६)*

भगवान् बुद्धले पट्ठान देशना सातौं वर्षावास त्रयस्त्रिंश देवलोकमा बस्नुभएको बेलामा मातृदेव पुत्र प्रमुख दशहजार चक्रवालबाट समागम भएका देव-ब्रह्माहरूलाई गर्नुभएको थियो । यो देशना सुनेर ८० हजार करोड देव-ब्रह्माहरू अर्हन्त भएको कुरा ग्रन्थमा उल्लेख छ । धम्मपद अट्ठकथा, २ पृ. १२८) त्यसैले पट्ठान प्रभावशाली देव-ब्रह्माहरूले गौरव राख्ने देशना हो । यो शूक्ष्म, प्रणीत, विशाल, गम्भीर देशना हो, किनभने यस देशनामा बुझ्न र देख्न असजिलो चित्त, चैतसिक, रूप, निर्वाण, स्कन्ध, आयतन, धातु, सत्य, हेतु, ध्यानाङ्ग, मार्गाङ्ग आदि परमार्थ धर्महरूलाई सूक्ष्मरूपले राम्ररी देशना

गरिएको छ । यी परमार्थ धर्महरू कसरी कुन रूपले एक आपसमा कारण कार्यको रूपमा सम्वन्धित भई अवस्थित भएको छ भन्नेबारे विभिन्न विधि, विभिन्न नयद्वारा स्पष्टरूपले देखाएको छ ।

यस पट्ठानमा विना हेतु वा कारणले केही पनि हुँदैन, सम्वन्धित कारणले गर्दा नै सम्वन्धित फल उत्पन्न हुन्छ भनी देखाएको छ । भगवान् बुद्धले चतुआर्य सत्यमा कारण कार्य (फल) लाई संक्षिप्तरूपमा, प्रतीत्यसमुत्पादमा मध्यस्थलरूपमा बताउनुभएको छ भने यसमा कारण कार्यका साथै सम्वन्धित कारणले शक्तिलाई समेत विस्तृतरूपले बताउनुभएको छ ।

'पट्ठान' मा 'प' उपसर्गले 'विभिन्न प्रकार' भन्ने अर्थ जनाउँछ भने 'ठान' शब्दले 'प्रत्यय (कारण)' भन्ने अर्थ जनाउँछ । तर यहाँ सामान्य प्रत्यय मात्र होइन, फल धर्मका कारण भइरहेको प्रत्ययशक्ति र शक्ति भएका प्रत्ययहरू लिनुपर्छ । "**नानाप्पकारानि ठानानि एत्थाति पट्ठान**" भन्ने परिभाषा अनुसार विभिन्न प्रकारका प्रत्ययशक्ति र शक्ति भएका प्रत्ययहरू देखाइएको ग्रन्थलाई पट्ठान भनिन्छ । यसमा चौबीस वटा प्रत्यय प्रत्येकलाई तीन भागमा विभाजन गरी प्रत्यय (कारण), प्रत्ययुत्पन्न (फल) र प्रत्ययको शक्तिलाई सूक्ष्मरूपले स्पष्टरूपले देखाइएको छ । यहाँ बुझ्नुपर्ने कुरा के हो भने प्रत्ययले उत्पन्न नभएको फल प्रत्योत्पन्नलाई उत्पन्न गर्ने र कुनै एक कारणले उत्पन्न भएको प्रत्ययोत्पन्न धर्मलाई स्थितिक्षणमा स्थित गरिराख्न उपकार गर्ने हुनाले प्रत्यय उपकारक धर्म पनि हो । (उपकारकट्ठेन पच्चयो, पञ्चपकरण - अट्ठकथा पृ(३४४)

चौबीसवटा प्रत्ययहरू हुन् –

१) हेतुपच्चयो (हेतुप्रत्यय : मूलकारण भएर उपकार गर्ने धर्म)

कुशल, अकुशल इत्यादिको मूल कारणलाई हेतु भनिन्छ । फूलको बोट वा रूखको मूलजराले फूलको बोट वा रूखलाई दह्रो पार्न सहयोग गरे जस्तै कुशल, अकुशल इत्यादिको मूल कारण भएर उपकार गर्ने स्वभाव हेतुप्रत्यय हो ।

हेतु छ प्रकारका छन्– १) आसक्त हुनु (लोभ) २) रिस उठ्नु (द्वेष) ३) यथार्थता नजान्नु (मोह) ४) आसक्त नहुनु (अलोभ) ६) रिस नउठ्नु (अद्वेष) ७) यथार्थता जान्नु (अमोह) । यी मध्ये लोभ, द्वेष र मोह अकुशल हेतु हुन् । अलोभ, अद्वेष र अमोह कुशल हेतु हुन् ।

फूलको बोट वा रूखको मूलजरा जति बलियो हुन्छ, त्यति नै फूलको बोट, रूख पनि बलियो हुन्छ, दरिलो हुन्छ । त्यस्तै मूल कारण भइरहेको हेतु जति बलियो हुन्छ, त्यति नै ठूल-ठूला पापकर्म वा पुण्यधर्म गरिन्छ । फूलको बोट, रूखलाई दह्रो पार्न सहयोग गरे जस्तै हेतुले पापकर्म वा पुण्यधर्म उत्पन्न गराउन सहयोग गर्दछ ।

अकुशल हेतुले प्राणीहिंसा, चोरी आदि दुश्चरित्र पापकर्मलाई हेतुप्रत्ययशक्तिले सहयोग गरेको हुन्छ । त्यस्तै कुशल हेतुले दान, शील आदि पुण्यधर्म गर्नलाई हेतुप्रत्ययशक्तिले सहयोग गरेको हुन्छ । अकुशल हेतुले गर्दा लोक विनाश हुन्छ भने कुशल हेतुले लोक समृद्धि हुन्छ ।

२) आरम्मणपच्चयो (आरम्मणप्रत्यय : आलम्बन विषय वस्तु भएर उपकार गर्ने धर्म)

चित्तले ग्रहण गर्ने विषयवस्तुलाई आरम्मण भनिन्छ । लौरो वा टाँगिएको डोरीले वृद्ध वा कमजोर व्यक्तिलाई उठ्न, बस्न, हिँडडुल गर्न सहयोगगरे जस्तै चित्त चैतसिकहरू उत्पन्न हुनको लागि विषयवस्तु भएर उपकार गर्ने स्वभाव आरम्मण हो ।

आरम्मणहरू ६ प्रकार छन्– १) रूपारम्मण (रूपवर्ण) २) शब्दारम्मण (शब्द) ३) गन्धारम्मण (गन्ध) ४) रसारम्मण (रस) ५) प्रष्टव्यारम्मण (स्पृष्ट) र ६) धर्मारम्मण ।

वृद्ध वा दुर्बल व्यक्तिले लौरोको साहारा लिएर उठ्ने बस्ने गरे जस्तै हाम्रो चित्तचैतसिकहरू पनि आरम्मण विषयवस्तुको सहयोग लिएर उत्पन्न हुन्छन् । रूपवर्ण देखिने बेला जान्ने चक्षुविज्ञान चित्त उत्पन्न हुन्छ । रूपवर्ण नभए चक्षुविज्ञान चित्त उत्पन्न हुनसक्दैन । यसरी वर्णन (रूप-आयतन) ले चक्षुविज्ञान चित्तलाई आरम्मणप्रत्यय-शक्तिद्वारा सहयोग गर्दछ । त्यस्तै नै स्वर (शब्द-आयतन) ले श्रोतविज्ञान चित्तलाई आरम्मणप्रत्यय शक्तिद्वारा सहयोग गर्दछ । बाँकीलाई पनि यसरी नै बुझ्नुपर्दछ ।

३) अधिपतिपच्चयो (अधिपतिप्रत्ययः अधिपति वा नायक भएर उपकार गर्ने धर्म)

अधिकार जमाउने धर्मलाई अधिपति भनिन्छ ।

अधिपति सहजाताधिपतिप्रत्यय र आरम्मणाधिपतिप्रत्यय भनेर दुई प्रकारका छन् । चक्रवर्ती राजाले चक्रवालमा एक्लैले अधिकार जमाएजस्तै आफूसँगै उत्पन्न हुने चित्त, चैतसिक र रूप धर्महरूमा अधिकार जमाएर उपकार गर्ने स्वभाव सहजाताधिपतिप्रत्यय हो । सहजाताधिपति चार प्रकारका छन्– १) छन्द (प्रवल इच्छा) २) वीर्य (मेहनत) ३) चित्त (मनको लगाव) र ४) विमंश (प्रज्ञा, विवेक, बुद्धि) ।

प्रबल इच्छा (छन्द) ले आफूसँग सम्बन्ध राखेर सँगै उत्पन्न हुने धर्मलाई अधिपतिशक्तिले उपकार गर्दछ । **"छन्दवतो किं नाम कम्मं न सिज्झति – प्रबल इच्छा हुने का लागि सिद्ध नहुने कुनै काम हुँदैन ।"** उदाहरणको लागि एकजना मानिसको ठूलो साहुमहाजन हुने प्रबल इच्छा छ भने यस्तो प्रबल इच्छा हुने व्यक्तिले कडा परिश्रम पनि गर्दछ, मन लगाएर काम पनि गर्दछ र आफ्नो बुद्धि-विवेक पनि लगाउँछ । फलस्वरूप उसको इच्छा अनुरूप ऊ ठूलो महाजन बन्छ । यी चारवटा अधिपतिलाई जीवन सफल हुने मन्त्र पनि भनिन्छ । तर यी चारमध्ये कुनै एक अधिपति बन्ने बेला अरू अधिपति त्यसको पछि लाग्छ । जस्तै छन्द अधिपति हुने बेलामा बाँकी तीन अधिपति छन्दको पछि-पछि लाग्छन् ।

आरम्मण विषयवस्तुहरूमध्ये धेरै इच्छाउन, मनपराउन, गौरव राख्नयोग्य आरम्मणहरूलाई महत्व दिएर वा गौरव राखेर उत्पन्न भएको चित्तचैतसिकहरूमा अधिकार जमाएर उपकार गर्ने स्वभाव आरम्मणाधिपतिप्रत्यय हो ।

४) अनन्तरपच्चयो

(**अनन्तरप्रत्यय : अन्तर नहुने गरी उपकार गर्ने धर्म**)

चक्रवर्ती राजा परलोक हुने बितिक्कै उसको जेठो छोरा राजा हुने जस्तै अगाडि उत्पन्न भएको चित्त र पछि उत्पन्न हुने चित्तको बीचमा अन्तर नहुने गरी उपकार गर्ने स्वभाव अनन्तरप्रत्यय हो । एउटा चित्त विनाश हुनासाथबीचमा अन्तर नहुने गरी अर्को नयाँ चित्त उत्पन्न हुन्छ । उदाहरणको लागि चक्षुविज्ञानचित्त विनाश हुनासाथ विषयवस्तुलाई स्वीकार गर्ने सम्प्रतिछन् भन्ने मनोधातु उत्पन्न हुन्छ । चक्षुविज्ञान चित्त र मनोधातु बीचमा अनतराल हुँदैन । यसरी एउटा चित्त विनाश हुनासाथ लगत्तै अर्को नयाँ चित्त तत्क्षण उत्पन्न भएको अन्तरप्रत्ययशक्तिले उपकार गरेकोले हो ।

५) समनन्तरपच्चयो (**समनन्तरप्रत्यय : राम्ररी अन्तर नहुने गरी उपकार गर्ने धर्म**)

चक्रवर्ती राजाले राजकाज त्याग गरेर श्रमण हुने बित्तिक्कै जेठो. छोरा राजा हुने जस्तै अगाडि उत्पन्न भएको चित्त पछि उत्पन्न हुने चित्तको बीचमा बिल्कुलै अन्तर नहुने गरी उपकार गर्ने स्वभाव समनन्तरप्रत्यय हो । एउटाचित्त विनाश हुनासाथ बीचमा बिल्कुलै अन्तराल नहुने गरी अर्को नयाँ चित्त उत्पन्न हुन्छ । अनन्तरमा केवल 'सं' भन्ने एउटा उपसर्ग मात्र थपिएको छ । यो प्रत्ययको स्वरूप पनि अनन्तरप्रत्यय जस्तै हो ।

६) सहजातपच्चयो

(**सहजातप्रत्यय सँगै उत्पन्न भएर उपकार गर्ने धर्म**)

मैनबत्ती आदि बाल्ने बेलमा बत्ती बाल्ने बितिक्कै प्रकाश पनि एकैसाथ आए जस्तै चित्त चैतसिक धर्महरू पनि एकसाथ उत्पन्न भएर उपकार गर्ने स्वभाव सहजातप्रत्यय हो । चित्तको कारणले रूप उत्पन्न हुने बेलामा पनि एकैसाथ उत्पन्न हुन्छ । जस्तै मन आनन्द र हलुको हुने बेलामा शरीर पनि हुलको हुन्छ, मन भारी हुने बेलामा शक्ति पनि भारी हुन्छ । त्यस्तै रिस उठ्ने बितिकै शरीर जिरिङ्ग र कडा हुनु भनेको चित्त चैतसिकले चित्तज रूपलाई सहजातप्रत्ययशक्तिले सहयोग गरेको हो ।

७) अञ्ञमञ्ञपच्चयो

(**अन्यमन्यप्रत्यय : परस्पर उपकार गर्ने धर्म**)

तीन वटा खुट्टा भएको टेबुलको एउटा खुट्टा भाँचियो भने टेबल ठडिएर रहन सक्दैन, एक खुट्टाले अर्कोलाई परस्परमा मद्दत गरे जस्तै चित्तचैतसिक धर्महरूको परस्परमा उपकार गर्ने स्वभाव अन्यमन्यप्रत्यय हो । वेदना, संज्ञा, संस्कार र विज्ञान चार नामस्कन्धले पनि एकले अर्कोलाई उत्पत्ति र विनाश हुनमा परस्पर सहयोग गर्दछ । पृथ्वी, आपो, तेजो र वायु चार महाभूत भनिने रूपस्कन्धमा पनि एउटाले अर्कोलाई उत्पत्ति-विनाश हुनमा परस्पर सहयोग गर्दछ । *क्रमशः अर्को अङ्कमा ...*

बौद्ध-ऋषि महाप्रज्ञा-५

✍ **रत्नसुन्दर शाक्य** *'परियत्ति सद्धम्म पालक'*

ती सम्पूर्ण प्रबन्ध त्यस गाउँको चौधरीको मातहत अनुसार भइरहेको त्यस ठाउँमा गई श्रामणेर महाप्रज्ञाले चौधरीसित बडो तार्किक रूपमा धर्मशाकच्छा गरी चौधरीलाई प्रसन्न तुल्याउनु भएको थियो । यसैको परिणामस्वरूप चौधरीको हुकुमबाट त्यहाँ बलि दिने कार्य त्यस वर्षको निमित्त मात्र होइन, सदाको निमित्त बन्द गर्ने आदेश दिलाउनमा महाप्रज्ञा सफल हुनुभएको थियो, यदि जवर्जस्ती कसैले त्यस ठाउँ (बौद्धहरूको एक पवित्र तीर्थस्थल) मा पुनः बलि दिने कोशिस गरेमा श्रीलङ्का, बर्मा, तिब्बत, नेपाल आदि देशहरूका बौद्धहरू मिली त्यसको घोरविरोध गर्न सक्छ भन्ने चेतावनी पनि दिएर वहाँ फर्कनु भएको थियो ।

त्यस कार्य गर्नुभएको केही महिनापछि श्रामणेर महाप्रज्ञा कालिम्पोङ्ग प्रस्थान गर्नुभएको थियो । त्यसबेलासम्ममा कर्मशील घ्येलुँ पनि काप्क्यामा ११ महिना ध्यानभावनामा बिताई कालिम्पोङ्ग पुगिसक्नुभएको थियो । अतः पुनः एकपटक श्रामणेर महाप्रज्ञा कर्मशील घ्येलुँलाई साथ लिई भारतको विहार एवं उत्तर प्रदेशमा अवस्थित बौद्ध तीर्थस्थलहरू घुम्न आउनुभयो । त्यसै अन्तर्गत वहाँहरू सन् १९३० को शुरू (पौष-माघ १९८६) मा कुशीनगर पुग्नुभयो । कुशीनगर पुग्नुभएको केही दिनमै कर्मशील घ्येलुँ पनि थेरवार परम्परानुसार ऊ. चन्द्रमणि महास्थविरको आचार्यत्वमा प्रव्रजित हुनुभयो ।

प्रव्रजित हुनुभएको महिनादिनपछि श्रामणेर कर्मशील शीलाचरण, परित्राण एवं अन्य बुद्ध धर्म सम्बन्धी केही अध्ययन मननपश्चात् नेपालमा स्थविरवाद बुद्ध धर्म प्रचार प्रसार शुभारम्भ गर्नजान गुरु चन्द्रमणि महास्थविर सित विदा लिनुभयो र रक्सौलसम्म श्रामणेर महाप्रज्ञाले छोड्न आउनुभयो, रक्सौलबाट यता (नेपाल) आउन महाप्रज्ञालाई बन्देज थियो– श्रावण, १९८२ सालदेखि ।

रक्सौलबाट वीरगञ्ज हुँदै नेपाल भित्रेका श्रामणेर कर्मशीललाई वीरगञ्जमा त विना रोकतोक (सजिलैसित) राहदानी प्राप्तभएको थियो । तर भीमफेदी पश्चात् चिसापानी गढीमा पुग्नासाथ वहाँलाई त्यहाँका सरकारी कर्मचारीहरूले शङ्काको दृष्टिले हेरी वहाँको प्रत्येक सरसामान एवं वस्त्रहरू एक-एक गरी हेर्दै लगे । तिनीहरूले वहाँलाई वि.सं. १९८२ सालमा निष्कासित ५ भिक्षुहरूमध्ये प्रमुख हुनुभएका महाप्रज्ञा सम्झिए । श्रामणेर कर्मशीलले वीरगञ्जबाट प्राप्त राहदानी देखाउनुका साथै आफू त्यस बाटोबाट पहिले कहिल्यै आवत-जावत गरेको थिएन भने तापनि त्यो कुरा ती कर्मचारीहरूलाई विश्वास लागने, चित्त बुझ्नेन ।

श्रामणेर कर्मशीललाई भने बडो फसाद पऱ्यो, किन कि वहाँले आफ्ना केही सरसामानहरू वीरगञ्जदेखि साथै आएका, जो कान्तिपुर (काठमाडौं) सम्म जानेवाला थिए सहयात्रीको भारीमा राखी ल्याएका थिए । ती सहयात्री त्यहाँको जाँच कार्य सकिन्नासथ भारीलिई प्रस्थान गरिसकेको थियो । अतः श्रामणेर कर्मशीलले पुनः एकपटक बडो मिजाशका साथ आफू पहिले निष्कासित भिक्षुहरूमा नभएको, कान्तिपुरबाट सीधा ल्हासा व्यापारमा गएको र त्यहीँबाट घ्येलुँ भई कुशीनगर आई फर्कंदै आएको सत्य, तथ्य कुरा वृतान्त सुनाउनुभयो, तबपछि मात्र ती कर्मचारीहरूले वहाँको शान्त, सहनशील र नम्र बोलिवचनबाट प्रभावित भई स्वीकृति दियो । त्यस दिन वहाँ निकै अवेर (राती) पछि मात्र किन्दोल विहार पुग्नुभएको थियो ।

त्यसदिन एक रात वहाँले किन्दोल विहारमा बिताई, भोलिपल्टै श्रामणेर कर्मशील कालिम्पोङ्गमा भेट्टिएका वागिन्द्रवज्र नामक मित्रको सल्लाहनुरूप स्वयम्भूपर्वत पछाडि रहेको आद्येश्वर (छ्वदों) अवस्थित कुमारनरसिंह कर्णेलको भग्नावशेष रहेको दरबारमा रहन जानुभयो । त्यहाँ ८/१० दिन जति रहनुभएको बेला वहाँको सम्पर्क

दशरत्न साहू र लोकरत्न (तुयू दाजु) तुलाधरसित हुन गएको फलस्वरूप, वहाँहरूको आग्रहमा किन्दोल विहारमा रहन आउनुभयो ।

श्रामणेर कर्मशीलले किन्दोल विहारमा अष्टमीव्रत न न्यूनव्रत चलाउँदै आएका मञ्जुहर्ष नामक घ्येलुँलाई सहायतार्थ त्रिशरण जाने, शील प्रार्थना गर्ने आदि सिकाउँदै आएका थिए साथै बीच-बीचमा एवं अन्तमा धर्मोपदेश पनि दिँदै जानुभएको थियो । यसैको फलस्वरूप पछि आएर अष्टमीव्रत र न्यूनव्रतमा आउने श्रद्धालुहरूको झुकाव थेरवाद बुद्ध शासन अनुरूपको पञ्चशील, अष्टशील एवं वहाँको धर्मोपदेशमा नै विशेष ध्यान केन्द्रित हुँदै गयो । वहाँको धर्मोपदेशबाट प्रभावित भई केही व्यक्तिहरूले प्रव्रजित हुने समेत इच्छा जाहेर गर्दै ल्याए ।

यस्तै समयमा श्रामणेर महाप्रज्ञा पनि गुप्त रूपमा वि.सं. १९८६ (सन् १९३०) को शिवरात्रीको अवसर लिई कान्तिपुर आइपुग्नुभयो । श्रामणेर कर्मशीलको स्वभावबाट प्रभावित भएका ती श्रद्धालुहरू (महिला उपासक, पुण्यतारा, चन्छिमि, सङ्घतारा उपासिका) श्रामणेर महाप्रज्ञादेखि झन प्रभावित भए । वहाँहरूले एक आपसमा सल्लाह गरी, तिनीहरूलाई केही दिनपछि आउने सल्लाह दिई महाप्रज्ञा गुरु रक्सौलतिर प्रस्थान गर्नुभयो ।

श्रामणेर कर्मशील पनि प्रव्रजित हुन चाहने ती उपासकोपासिकाहरूलाई साथ लिई महाप्रज्ञा रक्सौल पुगेको छैठौं दिनमा वहाँहरू पनि त्यहीं पुग्नुभयो । वहाँहरू सबै रक्सौल बजारमा रहनुभएका ईश्वरीलाल श्रेष्ठको घरमा एकदिन रही भोलिपल्ट कुशीनगरतर्फ प्रस्थान गर्नुभएको थियो ।

वहाँहरू कुशीनगर पुग्नुभएको महिना दिनपछि वि.सं. १९८७ सालको बैशाल महिनामा चारैजना उपासकोपासिकाहरूलाई ऊ. चन्द्रमणि महास्थविरको तर्फबाट प्रव्रजित गराउन श्रामणेर महाप्रज्ञा एवं कर्मशलि सफल हुनुभएको थियो । प्रवज्या पश्चात् तिनीहरूको नाम यसप्रकार भए–

१) माहिला उपासक - श्रामणेर शासनज्योति ।
२) पुण्यतारा उपासिका - अनागारिका रत्नपाली ।
३) चन्छिमि उपासिका - अनागारिका धर्मपाली ।
४) सङ्तारा उपासिका - अनागारिका सङ्पाली ।

क्रमशः अर्को अङ्कमा

विपश्यना ध्यान गरौं

✍ विद्याकुमारी बज्राचार्य

मन एकाग्र र शान्त भई विशेष रूपले हेरौं ।
उत्पत्ति र विनास मात्र भई मनले विशेषले हेरौं ॥

शरीरमा वेदना तरङ्ग भएर आउनेलाई होस राखौं ।
यही नै ध्यानको मज्जा नठानी स्मृति राखौं ॥

मन अप्रमादी भई आनापान गरी शान्त राखौं ।
नाकको प्वाल मुनि माथिल्लो ओठ माथि गरी ध्यान गरौं ॥

नाकको श्वासप्रश्वासमा लामो सानो होस गरी ध्यान गरौं ।
यसरी नै चिसोतातो होस् राखी एकाग्र गरी ध्यान गरौं ॥

मन एकत्रित गरी शान्ति मैत्रीले भरिएको ध्यान गरौं ।
मन मुख्य ठानी स्मृति राख्दै मन बलियो ध्यान गरौं ॥

सप्तवोध्यङ्ग यादगरी धर्म विनय वीर्य प्रीति प्रश्रब्धि गरौं ।
समाधि उपेक्षा एक औषधि रूपमा ज्ञान गरी ध्यान गरौं ॥

यही नै बुद्धको एक सुमार्ग सम्झी प्रशन्न भई ध्यान गरौं ।
बुद्ध बिरामी हुँदा भन्ते चुन्दले एकाग्रगरी पाठ गरेका सम्झौं ॥

मन शान्त रोग निको हुने भएकोले विपश्यना ध्यान गरौं ।
आफूलाई अरूलाई फाइदा हुने कार्यगरी ध्यान गरौं ॥

असाधारण जुइवं ज्ञानं जाइमखु

✍ सुनिता मानन्धर

गुबलय् गुम्हं व्यक्तिं साधारण स्वयां बिस्कंगु व्यवहार याइ, अन सन्त साधु महात्मा कथं काइ । गुम्हस्यां म्ह छम्हं खरानीं बुइ । कपाः छगलं विभूतिं जायेकी । लं हे मपुसें नांगां जुइ । छ्यँ छगलं जट्टा बेरे याइ । चिकुलां तकं लाकां मन्त्यासें जुइ । अफ्न धाये, साधारण जीवन शैली नापं ज्वःमलागु ज्याखँ याइ । अले समाजं महानताया दर्जा बी । वयाके अद्भूत गुण तायेकी । अद्भूत मनू कथं नाली । सर्वशक्तिमान कथं काइ । अफ्न द्यःया दर्जा बी ।

थुलि जक मखु । जब द्यः दुबित । द्यवं म्हगसय् क्यन । द्यवं बरदान बिल धाइ । अन स्वःम्व मनूत मुनी । मानौं मनू सर्वगुण सम्पन्न जुल । अले सकलें मुनाः द्यःमाजुया दर्जा बी । न्हिया न्हिथं वयाः पूजा याः जुइ । धाधाःथें याइ । वया अन्धभक्तय् तःक्यनी । थुकिं यानाः सर्वस्व फुकी । उज्ज्वल भविष्यमा कामनां वर्तमान स्यंकी । अथेला अन्ध-धर्मय् म्हिगःयापिं नं तःक्यंगु दु । थन भारतया छु छुं घटना उला स्वये ।

तथागत बुद्धया जन्म स्वयां न्ह्यः । भारत वर्षय् निगू कथंयापिं दु । छखे ब्राह्मण पुरोहित पुचः । इमिसं यज्ञ होम याइगु । थुकि प्राणीया मुक्ति जुइगु विश्वास याइगु । मेगु पक्षं यज्ञ, होम, दानपाखें प्राणी शुद्ध जुइमुख । थुकिं अशुद्ध नं जुइमखु । अकृयावादी नास्तिकवादी । थन तथागत बुद्धया जन्म स्वयां न्ह्यःया पूर्ण काश्यपया बारे न्ह्यथने । पूर्ण काश्यप अतिकं नां दम्ह साधु खः । काश्यप गुइगुम्ह दासीया पुचलय् च्वनीम्ह । छम्ह दास च्यः अतिकं चंख । दक्व ज्याखँ यायेफुम्ह, याये सःम्ह । थःगु कर्तव्य सदां पूवंकीम्ह । छन्हु वयात थःम्हं याना च्वनागु ज्या मयल । वं उगु ज्या त्वःताः बिसिउँ वन । गन वनेगु । गुथाय् वनेगु । छुं आज्जु मदु । अय् नं व वनांतुं च्वन । ववं वं खुँत नापलात । इमिसं वं पुनातःगु वसः त्वकाः यंकल । व नांगा जुल । नांगा जुलं वयात छुँ मतलब मदु । ववं व छगू गामय् थ्यन । उगु गामय् अशिक्षित त च्वनीगु । अज्ञानी मनूतसें वयात खन । इमिसं वयात अरहत तायेकल । अतिकं त्यागीम्ह । वसः तकं मपुनिम्ह । साधु कथं वयात गुलिसिनं मरी बिल । गुलिसिनं भोजन दान यात । थुकथं वया मान सत्कार अप्वल । वसः मपुंगु कारणं थःत मान, सत्कार याःगु वं थुल । उकिं वं सदांया लागिं वसः त्याग यात । सदां नांगां च्वनेगु यात । थुकिं यानाः वया नां बय्बय् जुल । साधारण मनूतय् पुचलय् यशवान जुल । लाभ सत्कार प्राप्त जुल । वया सिद्धान्त ब्राह्मणवाद बिरोधी जुल । अफ्न कर्मवाद क्रियाया बिरोध नं जुल । वं थःगु हे छगू वाद प्रतिपादन यात । थुकियात समर्थन याइपिं नं दयावल । वया खँय् अनुशरण यात । अन न्याम्ह मनूत वया शिष्य जुल । इपिं नं नांगां च्वनेगु यात । वयात सर्वज्ञ कथं नालाकाला ।

थुगु घटनायात स्वये धुंकाः धायेफु काश्यप धात्थे त्यागी जूगु मखु । मान सत्काराया लोभं थःगु सम्मान कायेत सन्यासी जुल । अफ्न धाये मनुखं न्हूगु विचाः बीफु । न्हून्हूगु प्रतिवादनं यायेफु । परीक्षण व निरीक्षण यायेगु शक्ति दु । उकिं काश्यप सन्त जुल । सन्यासी जुल । सकसियां न्ह्यःने सर्वज्ञानी जुल ।

पूर्ण काश्यप जक मखु । मक्खली गोशाल नं उथें खः । मक्खली गोशालया मां बौ सु धइगु खँ त्याजिक्क धयातःगु मदु । मक्खली नं छम्ह च्यः (दास) खः । छन्हु चिकं दुगु चाया थल ज्वनाः वयाच्वन । वया नापं मालिक नं दु । लँय् ध्याचः । चुलुसें च्वं । मालिकं वयात सचेत यानाच्वन । छकः पतिकं बांलाक न्यासि हुँ धाइ । चिकं वाइ धयाच्वन । गुली गुली मालिकं धयाच्वन । उलि उलि पलाः थाते मलात । मचायेकं ध्याचलय् दल । थुकिं यानाः वं ज्वनातःगु थल तज्यात । थल तज्यायेवं व तसकं हे ग्यात । अनं बिसि वन । मालिक नं वया व लिउ लिउ वन । मालिकं वयात ज्वने मफुत । मालिकं वया धोती ज्वन । व धोती त्वताः बिसिउ वन । धोति जक मालिकया ल्हातिइ लात । व मालिक दुथाय् वये ग्यात । धोती त्वःताः अनं बिसिउ वन । व नांगा जुल ।

वं थःगु नांगा जीवन हे सन्यास कथं काल । उकियात प्रव्रज्या भाःपिल । वं थुकथं छगू वाद प्रतिवाद

यात। उकियात अनुशरण याइपिं नं दत। थुकथं न्यासःम्ह चेलात वपाखें सन्यास जुल। वं थःयात सर्वज्ञ धायेकेगु कुतः यात।

सकलें प्रभावित जुइ फइमखु। तर प्रभावित जुइगु इच्छा सकसिकें दइ। समाजं दक्कलय् प्रभावशाली कथं द्यःयात काइ व। उकिं थःगु प्रभाव अप्वयेकेत द्यःयात आधार काइ। द्यवं दर्शन बिल। उकिया प्रभावं प्राणीया दुःख तंकेगु आश्वासन बी। सुखं जीवन हनेगु इच्छा नं सकसिकें दु। दुःख तंकेगु आधार जब लुइगु भान जुइ व अले भ्रमणय् तक्यनी। द्यः दुबिइ द्यःया अवतारय् वयात विश्वास याइ। थुकथं थःगु प्रभाव अप्वयेकेगु ज्या परिब्राजकं नं याः।

उगु ई। तथागत बुद्धया ई। कल्प कल्प लिपा तथागतं बुद्धं जन्म कयाबिज्यागु ई। वसपोलया लखौंलख शिष्यपिं दु। परिब्राजकपिं दु। गथेकि पूर्ण काश्यप, मख्खली गोशाल, सकुदायी परिब्राजक वत्सगोत्र परिब्राजक, जम्बुस्तादक परिब्राजक आदि। इमि नं सकलें शिष्यपिं दु। तथागत बुद्धया थें प्रभाव इमिके मदु। तथागत बुद्धं गबलें सुयातं भेदभाव याना बिमज्याः। परिब्राजकपिं तथागत थाय् मवं। वने ग्याः। तर तथागत इमिगु आश्रमय् बारम्बार थ्यं। जब तथागत इमिगु आश्रमय् बिज्याइ। अले इपिं अतिकं लय्ताइ। तथागत बुद्धया शिष्यपिनि न्ह्यःने फूर्ति याइ। थःगु प्रतिष्ठा अप्वयेकेगु ज्या याइ। तथागत नापं स्वापू बांलाःगु खँ बय्बय् जुइ। थुकिं यानाः तथागतया शिष्यपिसं नं इमिगु खँय् विश्वास याइ। तथागत नं इमिथाय् थ्यं। उकिं भीसं नं मान सम्मान यायेमाः धकाः सत्कार याइ। थुकथं इमिसं थःगु प्रभाव अप्वयेकी।

मनू मनू दथुइ पाः। छम्हं मेम्हेसिया भक्ति पाः। थन सुयाके अद्‌भुत शक्ति दयेफु। जब उगु शक्तिं थःगु दुःख तंकी। भय मदयेकी धइगु खँ वइ, उगु इलय् यथार्थ खँ थुइकेमाः यथार्थ बोध यानाः अन्ध भ्रमय् मवनेगु हे मनू जुयागु सार्थक खः। *साभार- 'नेपाल भाषा टाइम्स'*

वि.सं. २०७६ असोज १५ गते, बुधवार, वर्ष ४, अङ्क १२४

अनित्य म्हसिइके

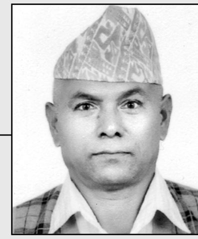

✍ **नातिकाजी महर्जन**

पूच्व यल

सात्तु सालाः यंका च्वन अनित्यं भीत ॥धु॥
गनाः गनेमफु पनाः पनेमफु भीसं वयात ॥धु॥

आशा व आकांक्षा कामना न्ह्यचिकातल भीत।
चा व न्हिया खिपतं साला यंका च्वन भीत ॥१॥

पञ्चकामे इच्छा क्यना साला यंकल अनित्यं भीत।
धन सम्पत्तिया लोभं चिना भव जाले तक्यंकल भीत ॥२॥

भव जाल प्यना रागे प्वःचिनासाला तल भीत।
च्वः फुइ मफु त्वाःल्हाय्‌मफू अनित्यया खिपत ॥३॥

बुद्धं ब्युउगु दुःख सत्य ज्ञान मथुया भीपिं।
लोभ, द्वेष व मोहया संजाले लात भीपिं ॥४॥

दुःखया जगते जन्म जुया दुःखी ब्यनी गुबले।
बुद्धं ब्युउगु अर्तिया ज्ञान मन्यसे मुक्त जुइ गुबले ॥५॥

आत्माया भरोसाय् च्वनाः तःसकं द्वनेलात भीपिं।
अनात्माया धर्म रस त्वने मसयादुःखया जाले भीपिं ॥६॥

अनित्ययात थःनाले सःगु जूसाः मुक्त जुइदइ भीपिं।
सात्तुः साला यंका च्वम्ह अनित्य यात सिइके फइ भीसं ॥७॥

"मनको धर्म हो जुनसुकै काममा पनि अगुवा हुनु, औ मन मुख्य भएर जतातत्तै पुगेको हुन्छ। त्यसकारण अशुद्ध मन भएर कसैले बोल्यो वा गऱ्यो भने बयलको पछि-पछि गाडाको पांग्रा आए झैं दुःख पछि लागेर आउँछ।"

– धम्मपद

आवरण चित्र परिचय बाँकी अंश ... ...

कुशीनगरमा पुगे र उक्त अस्थिमा आफ्नो अधिकारको दावा गर्न थाले । यही बीच तथागतको महापरिनिर्वाणको सूचना द्रूतगतिमा फैलियो । यस खवरलाई सुनेका बैशालीको लिच्छवी, कपिलवस्तुका शाक्य, अल्लकप्पका बुलिय, रामग्रामका कोलिय, वेठदीपका ब्राह्मण र पावाका मल्लहरू पनि भगवान् बुद्धको पार्थिव शरीरको अवशेषमा आ-आफ्नो अधिकार जताउनका लागि सदल-बल कुशीनगर आइपुगे । यी सबै राज्य र जनपदका निवासी भगवान् बुद्धको श्रद्धालु अनुयायी थिए । त्यसकारण उनीहरूले भगवान् बुद्धको अस्थि अवशेषहरूमा आ-आफ्नो अधिकार रहेको मान्थे । ती सबै शक्ति सम्पन्न थिए । ती मध्ये कोही पनि आफ्नो अधिकार त्याग्न तयार थिएनन् । कुरा बिग्रँदै गएको देखी तथागतको एक श्रद्धालु शिष्य ब्राह्मण द्रोणले यस बिग्रंदो परिस्थितिबाट बचाउन र यस झगडा हटाउन शान्तिपूर्ण उपायका लागि समस्त अस्थि अवशेषहरूलाई आठ भागमा विभाजित गरे । ती आठ राज्यका शासकहरूलाई सुम्पिदिए । यसरी उनीहरूलाई सन्तुष्ट गरे । फलस्वरूप उनीहरूले आ-आफ्ना राज्यको राजधानीमा आफ्नो हिस्सामा प्राप्त भएका अस्थि अवशेषहरूमा भव्य स्तुप निर्माण गरेर मंगललाभी हुँदै श्रद्धालु जनताको तर्फबाट पूजा अर्चना गराई पुण्य प्राप्त गर्ने अवसर दिने काम गरे । अस्थि अवशेष बाँड्नु अगाडि जुन कलशमा भगवान् बुद्धको सारा आस्थिधातु राखिएको थियो, उक्त खाली कलशमा ब्राह्मण द्रोणले आफ्नो लागि अस्थि माग गरे ताकि उसले उक्त कलशमा श्रद्धापूर्वक एक स्तूप निर्माण गर्न सकियोस् ।

यस बँटवारा पूर्ण भइसकेपछि अस्थि अवशेषमा आफ्नो पनि अधिकार जमाउनका लागि पिप्पलिवनका मौर्य कुशीनगर पुगे । तर उक्त समय चित्ता निभेर अँगारहरू मात्र बाँकी रहेको थियो । त्यसैले ती मौर्यहरूले ती अंगारहरूलाई बटुलेर आफ्नो राजधानीमा लगी त्यसैमा एक स्तूप निर्माण गरे र यसैमा सन्तोष मानेर बसे ।

धर्मकीर्ति विहारमा बुद्ध पूजा र धर्मदेशना

क्र. सं.	बि.सं. २०८१ साल	बुद्धपूजा गर्नुहुने श्रद्धेय गुरूमांहरू	धर्मदेशना गर्नुहुने श्रद्धेय गुरूमांहरू
१	मंसिर २३ गते, आइतबार अष्टमी	शुभवती	शुभवती
२	मंसिर ३० गते आइतबार योमरी पुन्हि	वीर्यवती	वीर्यवती
३	पौष १ गते, सोमबार संक्रान्ति	जवनवती	जवनवती
४	पौष ८ गते, सोमबार अष्टमी	मेत्तावती	मेत्तावती
५	पौष १५ गते, सोमबार औंशी	केशावती	केशावती

- ***'मलाई गालि गऱ्यो' 'मलाई पिट्यो' 'मलाई हराई दियो' औ 'मेरो लगिदियो' इत्यादि भनेर जसले आफ्नो मनमा बराबर विचार गर्छ, त्यसको मनमा कहिले पनि वैरभाव शान्त हुने छैन ।***
- ***मूर्खले मात्र हामीले एक दिन अवश्य मर्नू पर्छ भनी विचार गर्दैन, 'हामी मर्ने छौं' भनी विचार गर्ने बित्तिकै कलह शान्त हुन्छ ।***
- ***इन्द्रिय संयम नगरी राम्रो देख्ने, भोजनमा मात्रा न जान्ने, वीर्यहीन हुने यस्तालाई, बतासले रूख ढाले झैं मारले बिताउँछ ।***

– धम्मपद

Purity of Mind

✍ **Sayadaw U Jatila**

Purity of mind (citta visuddhi) is the second of the seven purifications. Having purified morality, the meditator should then strive to purify his or her mind, Mental purify is called "citta visuddhi" in pali. There are many ways to purify the mind, but I want to explain only about the method of insight (Vipassana).

The method of insight can be divided into two: the way of practicing meditation for tranquility to realize nibbana (Samathayanika) and the way of direct insight (Suddha Vipassana yanika). The latter method is the one taught in mahasi meditation centers. In the method of direct insight, all physical and mental phenomena occurring at the six sense doors have to be observed. From the very beginning of the practice the meditator must note every object whenever it arises. At first the meditator's must note every object whenever it arises. At first the meditator's mind will wander here and there since when concentration is weak it is very difficult to control the mind. As soon as the mind wanders, this state of wandering should be contemplated as such, then the mind will cease to wander. If the wandering mind is contemplated repeatedly, eventually there will be hardly any wandering. Contemplating the wandering thoughts is called cittanupassana. Contemplating the mental state of wandering is dhammanupassana.

As concentration develops it will be found that the mind that is contemplating its object always follows the object closely and remains fixed on it . This fixedness of the mind is called momentary concentration of insight (Vipassana - Khanika - Samadhi) and is also mental purity (citta visuddhi). So the late mahasi Sayadaw said, "only that mind which is fixed on its object and is not wandering to other objects is termed purity of mind, thus you must exert to purify your mind."

People generally try to purify their bodies. After getting up in the morning they wash their face, clean their teeth and go to the latrine. In so doing they are purifying their bodies. At mid day they take a shower, change their clothes, comb their hair apply make-up this is also purifying the body. In the evening they do the same again so they purify the body at least three times every day. however, only a few people purify their minds. one will not fall into anyone of the four lower realms of existence because of bodily in purify, but if one's mind is impure one will do so we human beings can see animals such as buffaloes, cows, oxen, dogs, pigs, ducks, chickens, etc with our own eyes. these animals have low base and depraved lives because of their minds, not because of their bodies. Due to their past evil thoughts words and deeds there animals took rebirth in wretched and miserable existences. The Buddha did not say that beings fall into the four lower words because of physical impurity, but he did say they fall there due to mental impurity. So you should ask how the mind can be purified.

To purify the mind there is a proper method just as there is proper method to clean an oily cloth - by washing it in hot, soapy water. In the introduction to the "Mahasatipatthana" Sutta the Buddha said, "EKA YANO AYAM BHIKKHAVE Maggo Sattanam VISUDDHYA. This monks, is the one and only way for the purification of (the minds of) beings". If you follow this method of SATIPATTHANA your mind can become pure, so if you want to gain mental purity, you should

strive to develop steadfast mindfulness. The only way is to develop the four foundations of mindfulness: mindfulness of the body, mindfulness of feelings, mindfulness of thought and mindfulness of mental objects. If anyone applies themselves assiduously and continuously in strict accordance with the instructions given in the Mahasatipatthana Sutta they are sure to gain mental purity. All of the Buddhas, Paccekabudhhas and Arahants also purified their minds in the same way so you must strive to cultivate mindfulness if you want to gain mental purity.

There are many defilements or stains that make the mind impure. Greed, which is insatiable, is a defilement. Anger and conceit are also defilements. The late Mahasi Sayadaw said - " In order to be free farm defilements you must develop the four foundations of mindfulness Satipatthana". For purifying the mind, this satiptthana method is the very best method .

If you are going to strive for mental purity, you should know something about the mind (citta). You should at least know why it is called citta - mind . The definition according to the commentary is as follows. "Arammanam cinteti cittam, vijananti'ti attho - As it thinks and knows the objects it is called mind." This is true isn't it ? the mind perceives things that can be seen, heard, etc . So, too, a stockade and left without food and water for a while. After taking a weakened elephant out and tying it to a post, the mahouts give it a little food and water and start training it. After training, the elephants become very useful . Similarly, the wild mind must be lured by the tame mind. The tame mind means confidence (Saddha) and wholesome desire (chanda). Saddha means to have faith that practicing the Dhamma is beneficial, that it can free one from the dangers of rebirth in the lower realms and to lead to the realization of nibbana. Chanda means that one must be willing to practice meditation. The wild mind must be lured by Sadhha and Chanda and but into a stockade without food and water, which means the meditator must give up sensual enjoyments like films and music. Then the mind must be tied to a post, which means one must concentrate on a suitable meditation object. The Buddha described the mind in verse as follows.

“The mind wanders for and must about alone; it is immaterial; it lies in the cave of the heart. Those who control their mind will be free frame the bandage of mara.”(-Dhp.V. 37)

It is essential to subdue the mind. If it is left a roam freely it soon becomes very bad and can end up just anywhere. The Buddha uttered the preceding verse with reference to the nephew of there Sangharakkhita. The elder's nephew was named after him and in due cause became a bhikkhu. Being instructed by his uncle, he stayed in a certain village monastery. The villagers offered two sets of robes to him. After the rains retreat the nephew took one set of robes to his uncle to offer them to him, but the elder did not accept them even though his nephew repeated the request. The young bhikkhu felt disheartened and decided that since his uncle did not want to share the requisites with him it would be better to leave the order.

From that point his mind wandered and this train of thoughts followed. The thought that after leaving the order he would sell the robe and buy a she-goat. That she-goat would breed quickly and soon he would make enough many to enable him to marry his wife would given birth to a son the would take his wife and child is a small cart tonight his uncle at the monastery. On the way he would say that he would carry the child.

His wife would give birth to a son. He

would take his wife and child is a small cart to visit his uncle at the monastery. On the way, he would say that he would carry the child she would tell him to drive the cart and not to bother about the child. He would insist and grab the child from her. The child would drop between them onto the cart - track and the wheel of the cart would pass over the child. He would get so furious with his wife that he would beat her with the goad.

At that time, he was fanning the elder with a palmyra fan and he absentmindedly stuck the head of the elder with the fan. The elder, knowing the thoughts that had passed through the young bhikkhu's mind said, “you were not able to beat your wife, why are you beating an old bhikkhu ?” The young monk was so surprised and embarrassed by the words of the elder that he became frightened and fled. Other young bhikkhus and novices chased him and took him to the presence of the Buddha.

When told of the whole episode, the Buddha said that the mind has the ability to think of an object even if it is far away, and that one should strive hard for liberation from the bondage of passion, ill - will and ignorance. Then the Buddha spoke the above verse.

Then the young bhikkhu observed his own mind and practiced in right meditation. At the end of the verse he attained the stage of stream winning. Thus you should strive to purify your mind by noting the lustful mind if it appears as “lustful, lustful”. Note the angry mind as “angry, angry”, the happy mind as happy, happy and the lazy mind as “lazy, lazy”.

The mental defilements arise because of the mind, just as the ground becomes muddy when it rains. If your clothes are muddy, you wash out the mud with water. Similar, when graced and anger appear in your mind, you must use the mind to remove them. There

Continue to be page 18

पाप कर्म (अकुशल कर्म) कहिल्यै नगर्नु
पुण्य (कुशल कर्म) गर्दै जानु ।
आफ्नो चित्त (मन) लाई शुद्ध गर्नु ॥
यही नै बुद्धको उपदेश हो ।

VISHWA MOTOR TRADERS
Putalisadak, Kathmandu Tel.: 4228625 / 4244173

बिश्व मोटर ट्रेडर्स
अनूर सुन्दर तुलाधर
सलिल सुन्दर तुलाधर
काठमाडौं, नेपाल ।
मोवाइल: ९८५१०५११३१, ९८५१०५११४७
e-mail: vishwamotor@gmail.com

टोयोटा, मित्सुबिसि, निशान, इसुजु, सुजुकि इत्यादि गाडिका पार्टस्हरूको साथै व्याट्रि र इन्भर्टरको लागि सम्पर्क गर्नुहोस् ।

Sakyadhita Nepal Activities 2021-2024

✍ **Meena Tuladhar**
Secretary- Sakyadhita Nepal

Sakyadhita Nepal was officially registered in 2021 A.D. under the supreme guidance of venerable Bhikhuni Dhammawati at Dharma Kirti Vihar in Shreegha, Naghal Tole, Kathmandu, Nepal. Sakyadhita Nepal was established with these objectives.

1. To provide education, training on personality development, leadership and other necessary life skills to nuns.
2. To develop Bodhichitta through Buddhist studies and meditation practice.
3. To encourage research and publication on Buddhist women and Buddhism in Nepal.
4. To support nuns' capacity development and strengthen the Bhikkhuni Sangha in Nepal.

Activities of Sakyadhita Nepal are as follows:

1) The former mayor of Kathmandu, Bidya Sunder Shakya, laid the foundation of a Sakyadhita building (new Monastery) on the site that was previously Kimdole Vihar on Jan 17, 2022 (3rd Magh, 2078)

The current mayor Balen Shah and Vice-Mayor Sunita Dangol of Kathmandu have supported the construction of the new Monastery.

2) Sakyadhita Nepal organized activities, such as, conducting classes on the Mahasatipathana Sutta since 23rd Sep. 2018 (7th Aswin 2075).

On 3rd August 2023 Venerable Panya Sar Mahasthabir was felicitated with Dharma Puja on the occasion of the completion of hundred days of classes at Dharma Kirti Vihar.

Sakyadhita Nepal organised meditation programmes under the guidance of Venerable Bhikkhu Panya Sar.

Two day meditation was held at Sumangal Vihar for those who had completed the course Kayanupasana (Contemplation of the feeling of body) and Vedananupassana (Contemplation of the feelings).

One day meditation was held at Changathali for those who had completed the course in Chitanupassana (Contemplation of the mind)

3) Sakyadhita Nepal organized a pilgrimage to Ajanta, Ellora, Bhairahawa, Kushinagar, Sanchi, Nagpur, Shrawasti, Lumbini etc. The Pilgrimage was conducted under the leadership of Venerable Panya Sar Mahasthabir, President of Sakyadhita Nepal Ven. Indawati and Former President of Sakyadhita Nepal Ven. Metawati Guruma. Altogether there were 6 monks and nuns and 35 lay persons with a total of 41 persons, who went on the pilgrimage.

4) A "Meeting Procedure Training Programme" was conducted at Dharma Kirti Vihar on 3rd Sep. 2022 under the joint co-ordination of Sakyadhita Nepal and Uddaya Samaj Women's Group. It was participated by members of Sakyadhita Nepal and Uddaya Samaj Women's Group and other ladies for the welfare and upliftment of women. 40 women had participated in the training.

5) On 14th April 2023 Sakyadhita Nepal donated Rs. 2000/- and gave a Felicitation

Certificate to Venerable Dhammawati Guruma on the occasion of the special puja in honor of respected Guruma Dhammawati. The puja was conducted by Dharma Kirti Sarankshan Kosh. In this programme, Sakyadhita members acted as volunteers and provided services. The secretary of Sakyadhita Nepal Meena Tuladhar, members of Sakyadhita Nepal, Rama Kansakar, Urmila Tuladhar, Nani Keshari Bajracharya, Anita Manandhar and Bishow Kamal Tuladhar.

6) 24 Sakyadhita members participated in the 18th Sakyadhita International conference. The conference was conducted from 23rd June to 27th 2023 AD. Former International President Dr. Christie Chang had sent a song entitled “My Mother Song”. This song was translated into Nepali, and on 24th June Sakyadhita members presented the song in Nepali language “Meri Ama Geet” at the conference.

On 25th June 2023, Sakyadhita members Ursula Manandhar, Urmila Tamrakar gave a presentation regarding “Female Ordination in Bajrayan Mahabihar”. On 26th June Sakyadhita members Junoo Kamal Tuladhar, Deena Kansakar, Ushnish Tara Tuladhar and Amita Tuladhar conducted a workshop on “A workshop on Learning Abhidhamma Advocative Awareness and Tolerance in the Present Day Chaotic World”.

7) **Activities in Continuation:**

Interaction Program on contributions of Bhikkhunis in 21st century in Nepal.

Sakyadhita Nepal initiated a new program, titled as above, since 2021 as a step in empowering Bhikkhunis in Nepal and also to show case them as a role model for young Bhikkhunis in the coming year. Till this date, ten Bhikkhunis have participated in the program. Their names and dates of interaction are as follows:

1. Ven. Nyanawati Guruma, 24th June 2021
2. Ven. Agganyani Guruma 28th July 2021
3. Ven. Dhammadina Guruma 26th August 2021
4. Ven. Anupama Guruma 23rd September 2021
5. Ven. Mudita Guruma 26th October 2021
6. Ven. Anoja Guruma 20th February 2022
7. Ven. Chandra Shila Guruma 19th May 2022
8. Ven. Jawanawati Guruma 23rd November 2022
9. Ven. Vimalanyani Guruma 28th March 2023
10. Ven. Keshawati Guruma 31st July 2023

8) Sakyadhita Board Member Urmila Tamrakar gave a talk progam on “Buddhism as Education, Religion and Philosophy” via Zoom for members and others.

9) Sakyadhita also conducted a virtual talk program by Urmila Tamrakar about “Exemplary Buddhist women during the time of Sakyamuni Buddha on International Women's day.

10) Since 2016 AD. Pariyati classes were conducted by Sakyadhita Nepal at Teku. From 2023 AD. Nepal Buddhist Education Pariyati centre run by All Nepal Buddhist Monk's organization was opened and classes were held regularly. The classes were conducted at Mahendra Saraswati School and Teku.

11) **Nepali Nuns honoured with Dhammapuja:**

On 4th May 2024, forty Buddhist nuns were honoured with Dhamma puja by Sakyadhita Nepal on the occasion of 114 International women's Day. Nepal set a history of many nuns carrying our regular discourses, and running meditation sessions through social media. Bhawatu Sabba Mangalam.

Purity of Mind ... ...

is a Burmese saying, “If a boat is floating, you should chase it by using another boat. If some money has been lost, you should use the remaining money to get it back.” So you should not the mind if it is wandering. If you can do so, the mind will gradually become pure. Then the mind cases to wander and becomes serene. Therefore, the late Mahasi Sayadaw said, “Only the observing mind that is not wandering to other objects, but is concentrating on the meditation objects, is called ”Purity of mind.”

May you be able observe whatever objects arise, to purify your mind according to the seven stages of purity in serial order from purity of virtue, purity of mind etc. until you realize nibbana - the cessation of all suffering. ■

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

जन्म :
वि.सं. १९९२ जेठ १४ गते

दिवंगत :
वि.सं. २०८१ मंसिर १८ गते

दिवंगत नानी हेरा तुलाधर

र्धर्मकीर्र्ति विहार कर्णदेवी भोजन पुचःया दुजः उपासिका **नानीहेरा तुलाधर** **दिवंगत जुयादिल ।**
वयकःया परलोक जीवन सुगतिमय जुयाः निर्वाण हेतु चूलाय्मा धकाः आशिका याना ।
वय्कःया परिवार दुजःपिसं नं संसारया त्रिलक्षण स्वभाव
(अनित्य, दुःख व अनात्म) यात थ्वीकाः धैर्य धारण याय् फय्मा धकाः कामना याना ।
भवतु सब्ब मंगलम् ।

कर्णदेवी भोजन पुचः परिवार

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघ, काठमाडौं

- *“इन्द्रिय दमन न गरी सत्यज्ञानबाट दूर भई आफ्नो मनलाई स्वच्छ नराख्नेलाई गेरूवा वस्त्र सुहाउँदैन ।”*
- *“क्लेशलाई दूरगरी आफ्नो मन स्वच्छ राखी शीलवान् भई इन्द्रिय दमन गरेर सत्य ज्ञानमा बस्नेलाई गेरूवा वस्त्र सुहाउँछ ।”*
- *“असारलाई सार, सारलाई असार ठान्ने यस्तो मिथ्यादृष्टि हुने व्यक्तिलाई सार पदार्थको लाभ हुँदैन ।”*

- धम्मपद

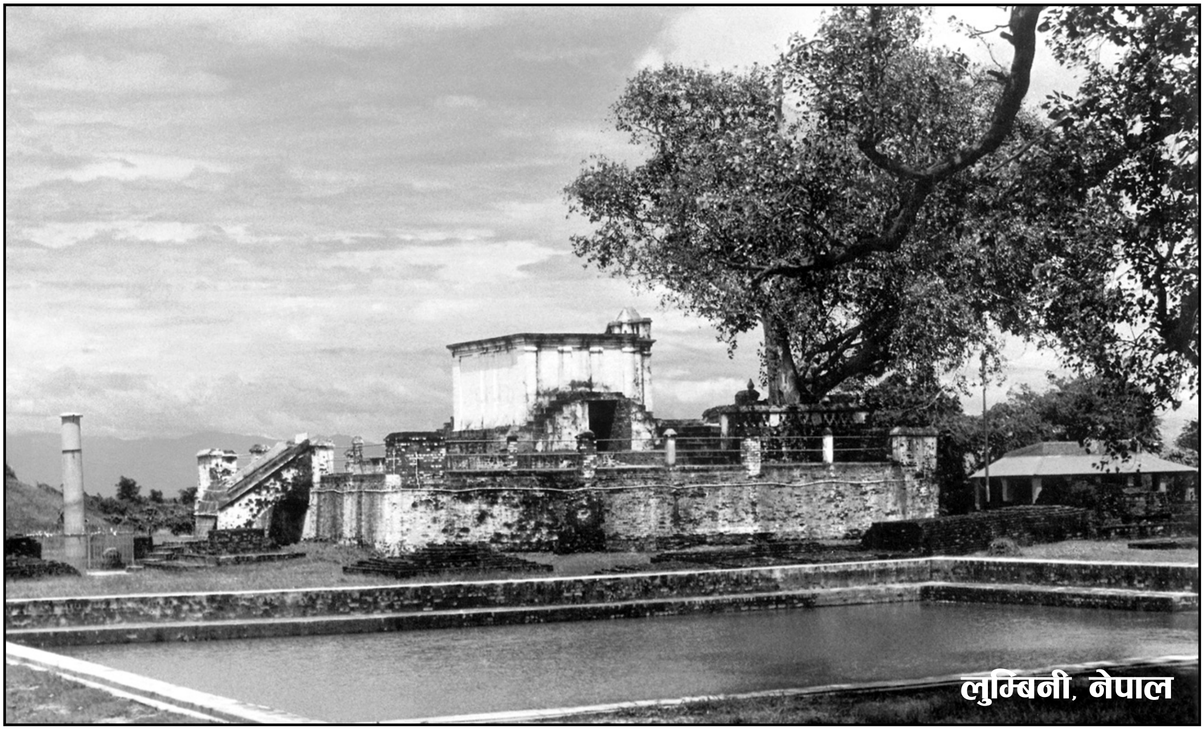

लुम्बिनी, नेपाल

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

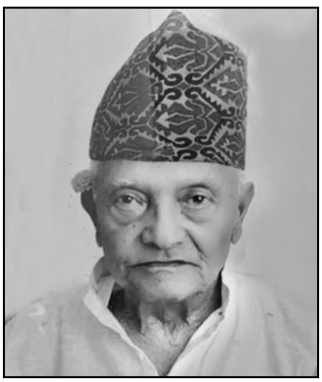

जन्म :
वि.सं. १९९६ श्रावण १ गते

दिवंगत :
वि.सं. २०८१ पौष ९ गते
नवमी मंगलबार

दिवंगत उपासक हरिमान रञ्जित

धर्मकीर्ति पत्रिकाका विशेष सदस्य उपासक **हरिमान रञ्जित** ८६ वर्षको उमेरमा दिवंगत हुनुभएको छ । आफ्नो जीवनकालमा उहाँले सञ्चय गर्नुभएको पुण्य शक्तिले उहाँलाई सुगति एवं निर्वाणको हेतु प्राप्त होस् भनी कामना गर्दछौ । उहाँका सपरिवार सदस्यहरूले पनि बुद्ध शिक्षानुसार यस संसारको अनित्य दुःख र अनात्म स्वभावलाई बुझी धैर्य धारण गर्न सकुन् भनी कामना गर्दछौं ।

भवतु सब्ब मंगलम् ।

धर्मकीर्ति पत्रिका परिवार

धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नःघ, काठमाडौं

न्हिच्छियंकं अभिधर्म पाठ

२०८१ पौष ३ गते, बुधवार

स्थान- धम्महल, धर्मकीर्ति विहार

दिवंगत उपासिका कृष्ण माया महर्जन त्यौड काठमाडौंया पुण्यतिथियात कयाः वय्‌कःया परलोक जीवन सुगतिमय जुयाः निर्वाण हेतु चूलाय्‌मा धकाः प्रव्रजित गुरुमांपिनि पाखें न्हिच्छि यकं अभिधर्म पाठ जूगु खः। थुगु ज्याभ्वले आमन्त्रित सकल श्रद्धेय गुरुमांपिन्त जलपान व भोजन प्रायोजन यासे खेमावती गुरुमां प्रमुख दाता परिवारपिसं श्रद्धापूर्वक दानप्रदान यानाः पुण्य संचय याःगु जुल।

ज्याभ्वःया अन्त्ये मदुम्ह उपासिका कृष्ण माया महर्जन प्रमुख सकल पितृजनपिन्त पुण्य बिया सुगति कामनाया साथे निर्वाण हेतुया कामना यासे पुण्यानुमोदन याःगु जुल। अभिधर्मपाठ ज्याभ्वःया तालिका थुकथं प्रस्तुत जूगु दु।

अभिधम्म पाठ तालिका - २०८१ पौष ३ गते

क्र. सं.	अभिधम्म पाठ	पाठ यानाबिज्याःपिं प्रव्रजित गुरुमांपिं
१	धम्मसङ्गणि	अनुपमा, सुमना, अनुष्मा
२	विभङ्ग	करुणावती, ध्यानवती
३	धातुकथा	दानवती, त्यागवती, सुनन्दावती
४	पुग्गलपञ्ञति	जवनवती, शुभवती, अमता
५	कथावत्थु	वीर्यपारमी, गौतमी, श्रद्धागौतमी
६	यमक	वीर्यवती, सुमना, श्रद्धाचारी
७	पट्ठान	पञ्ञावती, श्रद्धावती व इन्दावती

ज्ञानी ज्वी योसा

– **अमृतमान शाक्य भिक्षु**, इतुम्वहाः

गुलि न्यना गुलि हाला ज्ञानमाला भजन
सीका थ्वीका काय्‌माःगु ज्ञान नुगलेजक लिकुंकां मज्यू
ब्यवहारे नं छ्यलाः वनेहे माःखनी ज्ञानमाला
बुद्धया ज्ञान उपदेश भापाः सदां पालन याय् भ्मीसं
शान्ति दै भ्मीत लिपा थ्यंक ज्ञानमाला भजनं
रागद्वेष माया मोह चटक्क तोताः
मैत्री करुणा, मुदिता वा उपेक्षा ज्वनेनु भ्मीसं
संगीतया तालय् जक दुबिनाः मखु
आखःग्वलं छु धयाच्वन, नुगले तय्‌नु
अले जक दै भ्मीत ज्ञानया मिखा।
ज्ञानमाला धाधां अज्ञानी ज्वी माःलेमा।
बरू ज्यू ज्वीगु मौन याकःचा च्वनाः न्यनेज्यू कतः नं हाःगु।

"नराम्रोसित छाएको छानाबाट पानी चुहे झैं राम्रोसँग नबाँधेको चित्तमा राग चुहिन्छ।"

"जस्तो राम्रोसँग छाएको छानाबाट पानी चुहिँदैन त्यस्तै शुद्ध चित्तमा राग चुहिँदैन।"

"पापी व्यक्तिलाई इहलोक परलोक दुवै लोकमा शोक हुन्छ, आफूले गरेको खराब कामलाई देखेर आफै आफ दुःखी र पीडित हुन्छ।"

"पापी व्यक्तिलाई यहाँ पनि वहाँ पनि दुवै लोकमा ताप हुन्छ, मैले पाप गरें भन्ने विचारले मनमा संताप हुन्छ, दुर्गतिमा पुगेर उसलाई झन बढी ताप हुन्छ।"

- धम्मपद

श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयात वज्राचार्य क्लबं सम्मान

२०८१ पौष १३ गते, शनिबार
स्थान- नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान, काठमाडौं

नेपाल सम्बत् ११४३ व ११४४ (बि.सं. २०७९ कार्तिक ८ निसें २०८१ कार्तिक १६ तकया दुने विश्वय् च्वंगु छु नं विद्यालय् व विश्वविद्यालय पाखें SEE निसें PhD वा वथें ज्वःलाःगु तगिमय् उत्तीर्ण जूपिं बज्राचार्य कुलपुत्र, कुलपुत्रीपिसं बज्राचार्य क्लबय् क्लबया वेबसाइत पाखें Online फाराम भरेयानादीपिं SEE निसें स्नातकोत्तर तक उत्तीर्ण जूपिं मध्ये दकले अप्वः ल्याः हयादीपिन्त सिरपा व्यूगु दु। अथेहे PhD व बौद्ध शिक्षाया MA यानादीपिं सकलसित नं सिरपाः ब्यूगु दु।

मूल चक्रेश्वर फणिन्द्ररत्न बज्राचार्यया मू पाहाँसुई सुजाता शाक्यं न्ह्याकादीगु उगु ज्याभ्वले सुमन बज्राचार्य लसकुस न्वचू प्रस्तुत यानादीगु खः। अथेहे मू पाहाँ चक्रेश्वर आजुं फणिन्द्र रत्न बज्राचार्य ज्याभ्वः उलेज्या यानादीगु खः। ज्याभ्वःले चर्यानृत्य व पञ्चबुद्ध नृत्य नं प्रस्तुत जूगु खः।

थुगु ज्याभ्वले श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयात नं बुद्ध शासन चिरस्थाई याय्गु लागि थःगु जीवन समर्पण यानाः ज्वःमदुगु योगदान बिया बिज्याःगु कारणं वसपोलयात नं बज्राचार्य क्लबं सम्मान-पत्र लःल्हाना सम्मान याःगु खः। सम्माननिय व्यक्तित्त्व धम्मवती गुरुमांया डकुमेन्ट्री नं प्रस्तुत जूगु ज्याभ्वले मू पाहाँ मूल चक्रेश्वर फणिन्द्ररत्न बज्राचार्यज्यू श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयात सम्मान-पत्र लःल्हाना बिज्याःगु खः। धम्मवती गुरुमां उगु ज्याभ्वले उपस्थित जुया बिज्याय् मफुगु कारणं उगु सम्मान-पत्र वसपोलया शिष्यपिं जवनवती गुरुमां व वीर्यवती गुरुमांपिसं लःल्हाना कयाबिज्याःगु जुल।

ज्याभ्वले भू.पू. प्रदेश मन्त्री शैलेन्द्र बज्राचार्यं थःगु न्वचू प्रस्तुत यानादीगु खः।

श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांयात लःल्हाःगु सम्मान-पत्र कया बिज्यास्य वसपोलया शिष्य गुरुमांपिं जवनवती व वीर्यवती

श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांलाई प्रदेश सरकारबाट स्वास्थ्य सामाग्री प्रदान

२०८१ पौष १६ गते। स्थान- धर्मकीति विहार

धर्मकीर्ति विहार प्रमुख सासन धज धम्माचरिय, अग्ग महागन्थवाचक पण्डित, भाषा थुवाः डा. धम्मवती गुरुमां केही समय अगाडि बिरामी हुनुभई अस्पताल भर्ना हुनुभएको थियो। बयोबृद्ध डा. धम्मवती गुरुमांको स्वास्थ्यलाई विचार गरी बागमती प्रदेशका स्वास्थ्य मन्त्री कीरण थापा मगर र प्रथम महिला राधिका शाक्यबाट श्रद्धेय गुरुमांलाई ICU BED र मनिटर प्रदान गर्नुभएका थिए। उक्त कार्यक्रममा माननिय कृष्ण गोपाल श्रेष्ठ र माननिय विन्दु श्रेष्ठको पनि उपस्थिति रहेको थियो।

स्वास्थ्य सामाग्री प्रदान गर्ने क्रममा स्वास्थ्य मन्त्री कीरण थापा मगर

स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट प्रदान गरिएको बेडमा आराम गर्नुहुँदै श्रद्धेय डा. धम्मवती गुरुमां

अनिच्चावत संखारा उप्पादवय धम्मिनो
उपज्जित्वा निरूज्झन्ति तेसं वूपसमो सुखो

जन्म :
वि.सं. २००१ पौष

दिवंगत :
वि.सं. २०८१ पौष ४ गते

दिवंगत उपासिका कमला वज्राचार्य, वसन्तपूर, यैं

अनन्त गुण दुम्ह जिमि कमला दिदी चय्दँया वैशय् दिवंगत जुयाबिज्यात।
कमला दिदीं थःगु जीवनय् गुलिनं पुण्य सञ्चय यानाबिज्यात,
उगु पुण्य शक्तिं कमला दिदीया परलोक जीवन सुगतिमय जुयाः निर्वाण हेतु चूलाय्मा
धकाः कामना यासे पुण्यानुमोदन यानागु जुल।
भवतु सब्ब मंगलं।

जवनवती गुरुमां सहित सपरिवार

धर्मकीर्ति संरक्षणकोषको २१ औं वार्षिक साधारण सभा

२०८१ पौष २० गते, शनिवार
स्थान- धर्मकीर्ति विहार धम्महल

यसदिन धर्मकीर्ति संरक्षण कोषले २१ औं वार्षिक साधारण सभा सम्पन्न गरेको छ। श्रद्धेय धम्मवती गुरुमांको सभापतित्त्वमा कोषका सह-कोषाध्यक्ष अरूणसिद्धि तुलाधरले सञ्चालन गर्नुभएको कार्यक्रममा कोषका उपाध्यक्ष खेमावती गुरुमांले स्वागत मन्तव्य व्यक्त गर्नुभएको थियो।

श्रद्धेय जवनवती गुरुमांले पञ्चशील प्रार्थना गराउनुभई सञ्चालित उक्त कार्यक्रममा पहिला संरक्षण कोषको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन कोषका सचिव प्रफुल्ल कमल ताम्राकारले प्रस्तुत गर्नुभएको थियो भने कोषाध्यक्ष अजयरत्न स्थापितले आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभयो।

कोषको प्रतिवेदन पेश गरिएपछि धर्मकीर्ति विहारका सम्बन्धन प्राप्त शाखा विहारहरूबाट आ-आफ्नो प्रगति प्रतिवेदनहरू प्रस्तुत गरियो। यस कार्यक्रम अन्तरगत सर्वप्रथम पद्मकीर्ति विहार कमलपोखरीको प्रतिवेदन उक्त विहार निवासी गुरुमां कुशलवतीले पेश गर्नुभयो भने सुलक्षणकीर्ति विहारको प्रतिवेदन नोविद शाक्यले प्रस्तुत गर्नुभयो। धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहारको प्रगति प्रतिवेदन विहार निवासी गुरुमां प्रीतिवतीले प्रस्तुत गर्नुभयो। निर्वाण मूर्ति किण्डोल विहारको प्रगति प्रतिवेदन उपासक अमृतमान ताम्राकारले प्रस्तुत गर्नुभयो। श्रद्धाकीर्ति विहारको प्रतिवेदन विहार प्रमुख गुरुमां श्रद्धाचारीले प्रस्तुत गर्नुभयो।

सम्बन्धन प्राप्त विहारको प्रतिवेदन प्रस्तुत पश्चात् धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको प्रगति प्रतिवेदन गोष्ठीका सचिव लोचनतारा तुलाधरले प्रस्तुत गर्नुभयो। धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजनको प्रतिवेदन ज्ञानमाला भजनका सचिव प्रेमलक्ष्मी तुलाधरले प्रस्तुत गर्नुभयो। धर्मकीर्ति मासिक प्रत्रिकाको प्रतिवेदन व्यवस्थापक ध्रुवरत्न स्थापितले प्रस्तुत गर्नुभयो।

वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुहुँदै महानुभावहरू

धर्मकीर्ति संरक्षण कोष, सचिव- प्रफुल्ल कमल ताम्राकार

धर्मकीर्ति संरक्षण कोष, कोषाध्यक्ष- अजय रत्न स्थापित

पद्मकीर्ति विहार, कुशलवती गुरुमां

सुलक्षणकीर्ति विहार, नोविद शाक्य

धर्मकीर्ति वसुन्धरा विहार, प्रीतिवती गुरुमां

निर्वाणमूर्ति किम्डोल विहार, अमृतमान ताम्राकार

वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुहुँदै महानुभावहरू

श्रद्धाकीर्ति विहार,
श्रद्धाचारी गुरुमां

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी,
सचिव- लोचनतारा तुलाधर

धर्मकीर्ति बौद्ध ज्ञानमाला भजन
खलः, सचिव- प्रेमलक्ष्मी तुलाधर

धर्मकीर्ति मासिक पत्रिका,
व्यवस्थापक- ध्रुवरत्न स्थापित

धर्मकीर्ति स्वास्थ्य कमिटी,
सह-संयोजक रोशनकाजी तुलाधर

बुद्धपूजा कमिटी, संयोजक
ईन्द्रकुमार नकर्मी

सूचना तथा जनसम्पर्क ईशान,
केशव डंगोल

तीर्थयात्रा बौद्ध परियत्ति कक्षा-
केशावती गुरुमां

धर्मकीर्ति स्वास्थ्य कमिटी र बुद्धपूजा कमिटीको प्रतिवेदन क्रमशः रोशनकाजी तुलाधर र इन्द्रकुमार नकर्मीले प्रस्तुत गर्नुभयो भने सूचना तथा जनसम्पर्क इकाईको प्रतिवेदन केशव महर्जनले प्रस्तुत गर्नुभयो ।

यसरी नै तीर्थयात्रा र बौद्ध परियत्ति कक्षाको प्रतिवेदन श्रद्धेय केशावती गुरुमांले प्रस्तुत गर्नुभयो ।

कार्यक्रमको अन्त्यमा धर्मकीर्ति संरक्षण कोषका सदस्य मदनरत्न मानन्धरले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो भने सभापतीको अनुमती अनुसार पुण्यानुमोदन गरी कार्यक्रम समापन गरियो ।

शुभ-कामना !

सुश्री आभ्या श्राविका उदास

अष्ट्रेलिया निवासी हाम्रा नातिनी

सुश्री आभ्या श्राविका उदास

(विपुल दर्शन उदास एवं श्रेषा शाक्यकी सुपुत्री) को

दोस्रो जन्मदिनको उपलक्ष्यमा

बुद्ध, धर्म र संघको आनुभावले
निरोगी, सुस्वास्थ्य एवं दीर्घायुको मंगल कामनाका साथै
धर्ममा प्रतिस्थित हुन सकोस् भनी हाम्रो
मंगलमय शुभकामना रहेको छ ।

सबैको मंगल होस् !

ज्ञान दर्शन उदास / सर्मिष्ठा उदास

थसिखेल, ललितपुर-५

बा.अ.का.द.नं. - ७०/०४०/४१ | म.क्षे.हु.नि.द.नं. १७/०६५/०६६ (०८१/०८२)

साधुवाद !

दिवंगत उपासिका हीराथकुं शाक्य

जन्म: बि.सं. १९५७ आश्विन कृष्ण तृतीया – दिवंगत: बि.सं. २०३६ पौष शुक्ल द्वादशी

धर्मकीर्ति पत्रिका वर्ष ४२, अङ्क १० को रङ्गिन कभर पेज (३ पन्ना)
दिवंगत उपासिका **हीराथकुं शाक्य**
(भिक्षुणी डा. धम्मवती गुरुमांकी आमा) को
पुण्य स्मृतिमा धम्मवती गुरुमां सहित उहाँका सपरिवारले
धर्मदान गर्नुभएको छ ।

धर्मदान गरी सञ्चय गरिएको पुण्य शक्तिले दिवंगत हुनुभएका उपासिका **हीराथकुं शाक्य** लगायत उहाँहरूका सम्पूर्ण पितृजनहरूको सुगति एवं निर्वाण कामना गरी पुण्यानुमोदन गरिएको छ ।

साथै धर्मदान गर्नुहुने दाता परिवारको आयु आरोग्य एवं निरोगी कामना गर्दै उहाँहरूले बुद्ध शिक्षा अभ्यास गर्दै आ-आफ्नो जीवन सफल पार्न सकुन् भन्ने कामना गरी धर्मदानको लागि साधुवाद व्यक्त गरिएको छ ।

॥ भवतु सब्ब मंगलम् ॥

धर्मकीर्ति पत्रिका परिवार
धर्मकीर्ति विहार
श्रीघः नघः, काठमाडौं

मुद्रक: न्यू नेपाल प्रेस १४२ मनकामना मार्ग, नागपोखरी, काठमाडौं • फोन: ४५३३९२९, ४५३४८५० • e-mail: newnepalpress011@gmail.com